Массе а мехкий пролетареш, вIашагIхкета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1925 шера ден ◆ ШОАТТА, 20 НОЯБРЬ, 1982 ШУ. ◆ № 139 (6705). ◆ Мах 3 кеп.

КПСС Центральни Комитетагара, СССР Лакхехьарча Совета Президиумагара, СССР Министрий Советагара

КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Леонид Ильич Брежнев кхалхарца дувзаденна Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитетага, СССР Лакхехьарча Совета Президиумага, СССР Министрий Советага кодам баьб Компартей ЦК-ша, союзни республикай Министрий Советаша, партийни, советски, общественни организацеша, предприятей, учрежденей, гIишлоний, колхозий, совхозий къахьегама коллективаша, дешара заведенеш. Советски Эскарей Флотей бIухоша, парте ветеранаша, Сийлахь-боккхача Даймехка тIем тIа дакъа лаьцараша, къаьст-къаьстача гражданаша.

Цар хьакхайкаду вай партега, деррига советски халкъага доккха во кхачар чIоагIа халахеташ хилар, сий лу Леонид Ильич Брежнева — шийн деррига вахар къахьегача халкъа хьашташта, коммунизма гIулакха боарам боаццаш чIоагIа гIулакх дара дIаденнача вай Даьхен сийлахьча вIий. Ленина сийлахь-доккха гIулакх тешшаме дIахоьхочун, боккъонца волча патриота а интернационалиста, а гIорваьнкача революционера, машара тIехьарча къовсамхочун, вай заман воккхагIчарех волча политически а паччахьалкхен а деятела.

Кодам бечар белгалдоаккхар, Леонид Ильич Брежнева Iалман коммунизма теори а практика а дегIайоалаяра, КПСС XXIII — XXVI съезда решенешка оттаь КПСС чура а арахьара а политика кийчъечеи чакхйоаккхачеи доккха дакъа юкъедахьар, дукха нах, парте коллективни кулгалдара штаба — КПСС Центральни Комитета а цун Политбюро а вIашагIтоха а цар болхе лостам тела а искусство йолча ленински школа кулгалхочун дика оамалаш цунах йоахкаш хилар.

Укх деношка коммунисташа, вай мехка берригача къахьегамхоша хьакьекхар ленински партех шоаш кIоаргга тешилга, цун чурен арахьарен политика хьаллоацилга. Цар хьакхайкадир парте а Советски паччахьалкхено а дIахо йодача хана а мехка экономически оборонни низ чIоагIбара, дукхача къамех нах бахача Даьхен вежарашха долча халкъий доттагIал чIоагIдара, халкъа хьал-торо товяра, социалистически демократи дегIакхуалара шоай деррига низаш тIаухийтаргхиларах шоаш чIоагIа тешаш хилар.

Л. И. Брежнев кхалхарца дувзаденна кIоаргга кодам баьб социалистически мехкий кулгалхоша а къахьегамхоша а коммунистически а болхлой а партеша, революционно-демократически партеша а организацеша а. Кодам баьб паччахьалкхенаштен правительстваштен керте латтараша, хIаьта иштта общественни организацеша а дунен дукхача мехкашкарча гражданаша а. Цар бе боагIа мах бу Л. И. Брежнева цо машар чIоагIбара а халкъаша машаре вIаши цхьана гIулакхаш леладара а хьаштий дукха, дунен тIа кхохкам кIаьдбара а адамле ядерни тIеча кхерамах кIалхаръяккхара а тIаберзабаь болх бара. Вежарашха долча мехкий, Коммунистически партей, революционно-кортамукъален боламий кулгалхоша белгалдоах социалистически содружество, дунен коммунистически болам кхотабеча Л. И. Брежнева карагIдаьнна доккхий хIамаш, халкъаш къаман а социальни а мукъадовхача цо дакъа лацар.

КПСС Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Советo дег тIара баркал оал берригача партийни, советски, общественни организацешта, къахьегама коллективашта, Советски Эскарей Флотей бIухошта, Леонид Ильич Брежнев кхалхарца дувзаденна кодам мел баьраьшта.

КПСС Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Советo дег тIара баркал оал доазол дехьарча новкъосташтен доттагIаштен, социализма мехкий къахьегамхошта, вежарашха йолча партешта, социальни прогресса тIехьарча къовсамхошта КПСС-га, деррига советски халкъага доккха во дарца дувзаденна вай партецара а мехкацара а солидарность гойтарах.

КПСС Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Советo Л. И. Брежнева сий дарах чIоагIа баркал оал паччахьалкхенийн правительствайн берригача кулгалхошта, паччахьалкхени общественни деятелашта.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ — СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМ — СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТ

ГРОЗНЕНСКИ ТРАМВАЙНО-ТРОЛЛЕЙБУСНИ УПРАВЛЕНЕ КОЛЛЕКТИВАНА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

Плана заданеш, социалистически декхараш кхоачашдеча толамаш дахарахи гор. Грозне трамвай йолаялйтача хана дена шовзткъеи итт шу дизарца дувзаденнаи Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла Грозненски трамвайно-троллейбусни управлене коллективана.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ

гор. Грозный, 1982 шу, 18 ноябрь.

Нов. П. Д. СТРЕЛЬНИКОВАНА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

Массови информацеи пропагандай органашка дукхача шерашка болх барахи общественни вахаре хьинаре дакъа лацарахи Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла Стрельникова Полина Дмитриевнана — телевиденеи радиовешанеи Нохч-ГIалгIай АССР Госкомитета радио диктора.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ

гор. Грозный, 1982 шу, 16 ноябрь.

ГРОЗНЕНСКИ АЭРОПОРТ ХЬАЛЪЕЧА ДАКЪА ЛОАЦАШ ХИННАРАШТА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

Грозненски аэропорт хьалъеча плана заданеши тIаийца социалистически декхараши кхоачашдеча толамаш дахарах Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Абдулаев Георгий Александровича — «Орджоникидзетрансстрой» яхача треста № 131 йолча гIишлои-монтажни поезда бригадира.

Гарасв Джабар Амиралыоглы — «Союзметроспецстрой» яхача управлене гранитчика.

Гугиев Анатолий Александровича — «Южстальконструкция» яхача треста Къулбаседа-Кавказски СМУ Грозненски участка балхий производителя.

Овчаренко Владимир Федоровича — «Союзметроспецстрой» яхача управлене гранитчикий бригадира.

Хусидман Израиль Петровича — «Союзметроспецстрой» яхача управлене участка начальника.

Чернышов Иван Ильича — «Южстальконструкция» яхача треста Къулбаседа-Кавказски СМУ Грозненски участка электросварщика.

Щербаков Иван Васильевича — «Орджоникидзетрансстрой» яхача треста № 131 йолча гIишлои-монтажни поезда газоэлектросварщика.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

гор. Грозный, 1982 шу, 19 ноябрь.

УНАХЦIЕНО ЛОРАЯРА БОЛХЛОШТА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

Республика унахцIено лораеча дегIадоалладеча доккхий гIулакхаш карагIдувларахи СССР хьаь 60 шу, Нохч-ГIалгIай АССР хьаь 60 шу, Нохч-ГIалгIачоашкий лоламагIа Росседа юкъелха 200 шу дизарца дувзаденнеи Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Абрамян Сократ Григорьевича — республикански больница травматологически отделене заведующега.

Аушев Хасан ТIахьирович — гор. Грознерча № 8 йолча поликлиника кертерча лора.

Беловидова Мария Хаджиевнана — республикански больница ЛОР отделене заведующега.

Дагаева Александра Басхановнана — НГIАССР минздрава № 2 йолча поликлиника зорара [illegible].

Ермолаева Нина Михайловнана — НГIАССР минздрава № 2 йолча поликлиника зорара терапевта.

Кузнецова Людмила Мефодьевнана — НГIАССР минздрава № 2 йолча поликлиника [illegible].

Кадзоева Берта Тамаровна — НГIАССР унахцIено министра заместителе.

Перестенко [illegible]

Синцев [illegible]

Хусаева [illegible] — Надтеречни районни больница [illegible].

Цикаева [illegible]

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ

гор. Грозный, [illegible] ноябрь.

18 декабре — Коммунистически субботник

ЦIЕЧА ШОАТТА ДИЙНАХЬА

СССР хьалхина 60 шу дизара 18 декабре дергдолча шоатта денга дика кийчу Ленина орден лелаеча «Грознефть» производственни объединене мехкдаьттахой. ЛаьрххIа цу дийнахьа дергдола балхаш вIаштIехьдахара нах кийчбара инлла штаб я объединене, генеральни директора заместитель Юсупов Сулейман Усамович начальник а волаш.

Цу дийнахьа объединене предприятешкара балха араваргва тхьо эзар гаргга саг. Царех 3100 коммунисти 1600 комсомолеци а волаш.

Коммунистически шоатта дийнахьа 8 эзар сома маьхa гIишлои-монтажни 7,5 эзар сом мах бола ремонтни балхаш де безаш. Цул совгIа 50 тонн тиша аьши гул а дий, дIачудурга.

Предприяте коашка, цхашка, царна гонахьа цхьалхло еш лостам бергба.

Шоатта дийнахь болх беш шоаш даьккха ахча 10 эзар сом цхьайтталагIча пятилетка фонде дIачудала лаьрхIад объединене белхалоша.

Ю. ЧАХКИЕВ.

* * *

П. Ахриева цIерагIа Назрановски [illegible]

Г. АЛИЕВ.

СССР 60 шу дизара сийленца накъаьбахара шоай хьинари кизи кхо на беш къахьегаш ба спецСМУ-10 шоллагIча участка гIишлонхой. Цига хIара бетта ше тIаийца декхараш тIехкхоачадеш хьайоагIаш хиларца белгалъяьнна я Архипов Василий Егоровича кулгалдеча комплексни бригада коллектив. Юкъера лаьрхIача хIара сменагIа нормаш 108—110 процент кхоачашъю цо. Ер шу доладелча дена паччахьалкхен планал совгIа ах миллион совгIа сома маьхa гIишлои-монтажни балхаш даьд бригада гIишлонхоша.

Къаьтта дика кьа а хьегаш, яхье хьалха латташ ба укхаза плотник Султуханов Муиса, сварщик Крицкий Николай, каменщик Лабаданов Сайпи, кхыбараш.

СУРТА ТIА: гIишлонхой М. Султуханов, Н. Крицкий, С. Лабаданов, прораб Э. Оганесян.

И. ПЛИЕВА сурт.

Дика чаккхдоаккх шу

Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхоза хьайбаш лелaдераша итт бетта план 1538 тонни тIаийца декхар 1610 тонни болаш 1618 тонн шура ьаьккхай. Шира аьнча соахка цу хана ьаьхачул 34 тонн дукхагIа. Из толам боаккхача ба [illegible] Мамедовна. ХIара IаттагIа юкъера лаьрхIача 4070 [illegible] шура яьккхар цар итт бетта. Царел дукха тIехьабисийзар Юльмамбетовая Абдурахмиовая.

Къаьтта боккха толам баьккхаб укх шера [illegible] ялати дутен хьалхедеча. План 500 тонни йолаш 1000 тонни ялати дутен декхар паччахьалкхенга. Гектара тIара 42 центнер йолаш дика хьийкьалар дуга.

Хови ма дарра, бахьадекхаш кхедара, къаьтта номидораш, кхерра хала денадар ер шу. ХIаьта а колхозхоша кхоачашйир бахьадараш кхедарен уж паччахьалкхенга дохкарен задането.

Хьайбаш дила долаш IангIара дахара шортта массе а тайпара доаккхараш кийчдаьд.

Гурахьа илат дIадера план кхоачашьаьв, 2100 гектара тIа ялат дIадиниа.

Ю. ТЕРАЛОВ.

ТОЛАМ БАККХАРА ЛАРД ЕЛЛАЙ

[illegible]

К. ДАЧАЕВ, Грозненски района «Заветы Ильича» яхача совхоза [illegible]

ЯХЬ ДIАЙОЛАЯЬРИЙ ГIУЛАКХАШ

«Оргтехника» производственни объединене Грозненски «Электроприбор» завода болхлоша шоай деррига низаш оарцагIдаьхад производства эффективности балха дикали лакх а еш, СССР 60 шу дузача юбилейни цIейна сийленца накъаьбара. ЦхьайтталагIча пятилетка шоллагIча шера тIаийца доккхий социалистически декхараш толаме кхоачаши тIехкхоачаши дара тIагIертта къовсам лоаттабеча цар биззa пайда ниpбу шоай торонех.

Цудухьа дикка тIехкхоачашъяьй цар дерригача технико-экономически хьокхамий итт бетта плани тIаийца декхараш. Паччахьалкхен планал совгIа арахийцай 71 эзар сома маьхa нормативно-цIена продукци, 202 эзар сом мах бола товарни продукци. Соахка итт бетта арахийцачул бархIа ахи процент дукхагIа товарни продукци арахийцай завода коллективо укх шера цу юкъа. Продукци маьхала яккхарен экспортни поставкаш ярел итт бетта план а тIехькоачашъяьй цо.

Паччахьалкхен дикала Знак йола продукци заводо еррига арахецачох 34 процентага дIа а кхоачаеш, шийна оттаьь задани дикка тIехкхоачашъяьй цо. Соахка укх хана арахийца хиначул шоалeн ахалей дукхагIа хилитай предприяте болхлоша укх шера арахийца тахкерчи категорех йола продукци. Къахьегама оаcарле лаьхьара задани а соахьарчул шорхI процент гаргга лаькьалй.

ЗIамигчун а доккхачун а шоай оараш хьурмат даран тIадерзадаь дукха балхаш доаа укхаза цхьайтталагIча пятилетка шоллагIча шера. Укх шера ийс бетта завода болхлоша кхоадаьа 12 тонн Iаьрие метал, цайи ахатонн гаргга оттаьш дола метал, 161 эзар киловатт-сахьат электроэнерги, шин тIаь гаргга [illegible] 49 тонн доатар. Берда техникеи дикагIйоа технологи [illegible] паччахьалкхена бал пайда 40 эзар сом да.

Завода бетташа шоай [illegible] ра тIехьа лоаттабеча къовсаме доккха дакъа лоац рационализаторашеи изобретателашеи. Цар укх шера кийч а ь хьажа дIасийнай 90 рационализаторски предложени. Царех хIаналехьа производствана юкъейихьача 34 рационализаторски предложене шера предприятена 20540 сом пайда бу. Цул совгIа завода изобретателаша укх шера производствана юкъейоалаьйи кхо изобретени. Цар 110 эзар сом пайда баьб паччахьалкхена. Боккхача маьхера йола массехк рационализаторски предложени ца кийчъеш цхьаккха шу дIадахийтац Золоторев Владимир Андреевича, Агафонов Леонид Борисовича, кхыбараша а.

Дика болх а беш, цкъа дIаелча юха ца ерзаеш продукци дIайохийташ варех ва слесарь-сборщик, коммунистически къахьегама ударник Бадаев Масьуд Сайдулаевич. Юкъера лаьрхIача хIара сменагIа нормаш 135 процент кхоачашъю цо. ХIана на къахьегаш ва 1983 шера апрель бетта чотагIа. Заводе дикагIвола катирхой хьехачa лоархIаш волча цо духхьал укх шера кийчваьй виь слесарь-сборщик. Хьинаре къахьегаш хиларца хадданза шин новкъостаьта хьокхам тела хьавоагIа токарь, катирхой хьехача Костоев Хьусеи Мухьмад. Паччахьалкхен дикала Знак йолаш мара хилац цо кийчъеш йола продукци. Цудухьа шиё гIолагIа а долии продукци арахеца бокъо енна цунна. ХIана тIадоагIача шера дIохIагIа кварталь чотагIа къахьегаш ва цо.

Укх санна белгалваьнна хьинаре къахьегаш вола болхлой оаьаш ба заводе. [illegible]

Е. КОСТОЕВ.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ

[illegible]

КХАЧАН ПРОГРАММА КХОАЧАШЪЕРГЬЯ!

КОЛХОЗАШТЕИ СОВХОЗАШТЕИ — ДИКА КАДРАШ

Кадрашцара бола, уж хьахаржари халкъа боахама лоархӀамегӀарча участкашка нийсъяь дӀоттаяра массала а хила а хиннай, хӀана а я производствана деча доала юкъметтера проблема. Цу гӀулакхий лоархӀам цӀаьха а белгалбаьккхаб «Колхозашни совхозашк кулгалдеча кадрашцен специалисташцен дӀахо чӀоагӀъярах, юртбоахама производство дегӀайкхуялара даькъе цар лоархӀами бехктохами лакхбарах» болча парте соцам тӀа.

ХӀанз миссел доккха квалифицированни кадрай эскар цӀаккха а хиннадац Нохч-ГӀалгӀайчене. Халкъа боахама деррига доакъошка балхаш деш ба лакхерен юкъера специальни образовани йолаш бола 80 эзар совгӀа специалисташ. 1965 шера денз шоаза совгӀа дукхагӀа хиннаб уж. Лакхера образовани йолаш бола специалисташ 2,4-зза дукхагӀа хиннаб. Теркам тӀаозаш пифраш я. Из-м кхетадеш а да, хӀана аьлча, юрта бахача наьха образоване боарам укх тӀеххьарча итт шера шоаза совгӀа лакхбеннад!

Берригача специалистех ахаш совгӀа бараш бахача наха юкъарчал доацаш гӀулакхаш деча доакъошка балхаш деш ба — дешар хьехача, унахцӀено лораеча, культуре, торговле, общественни кхача кийчбеча, быта службан жилищно-коммунальни боахамаш предприятешка. Из-м кхетадеш а да, хӀана аьлча, халкъа боахама лоархӀамегӀча доакъошка хулача технически прогрессо тӀехь-тӀехьа дукхагӀа дӀабех хӀамах кхеташ, ховш лакха профессеш йолаш бола нах.

Республика юрта боахаме а иштта дукха ух хӀара шера специалистий кадраш. Бакъдар аьлча, юртбоахама институт хӀанз укх сахьате республике йоацаш я, цудухьа юрта боахама специалисташ кхыча областашкара, краяшкара, АССР-ашкара хьатӀаух. Цхьабакъда, юкъерча звенох бола специалисташ укххаза — республике кийчбу.

1965 шера денз Серноводски юртбоахама техникумон Назрановски совхоз-техникумон 10700 специалист кийчбаьб. Царех: 1600 — агроном, 1710 — зоотехник, 1300 — ветеринар, 6 эзар совгӀа механизатораш, гидромелиоратораш, юртбоахама учета бухгалтераш.

Юкъерча звенох бола юрта боахама специалисташ республике хӀара шера дукхагӀа кийчбу. Нагахьа санна 8-ча пятилетке уж 2,5 эзар, 9-ча — 3 эзар, 10-ча — 4 эзар гаргга кийчбаьбале, 1981-чоа 1982-чоа шерашка цхьа эзари ах эзари совгӀа дукхагӀа кийчбаьб.

Хеталу, кийч а бaь, юрта боахаме дӀахьожабаь уж дукхагӀа специалисташ колхозайи совхозаи кулгалдеча кадрашцен специалисташцен кхоачам балла ба аьнна. ХӀьата а, товаш бац уж.

Кулгалдеча кадрай образовательни боарам, шеко йоацаш, шерра-шера лакхлуш ба. ХӀана беррига колхозий председателаши совхозий директораши, ма дарра аьлча, юрта боахама специалисташ, лакхерен юкъера специальни образовани йолаш ба. Колхознии совхознии производства дукхача безигохачеча участкашта хӀанз нерте латтараш керттерча даьхъе опытни, шоай балхаш тӀа хила хьакъ долаш, лакха квалификаци йолаш бола нах, производства дика организатораши къахьегама коллективашта хьехамчаши ба.

Бакъдар аьлча, ишашкен фермашкен производства сии доахараш эггара хьалха мугӀарера болхлой ба: механизатораш, доярчаш, скотникаш, из [illegible] дошкъар кийчдераш, кхьбараш. ХӀаьта а, хоадамболлаш болча лоарӀаме да ба[illegible] нийсел кхаташи лоттам т[illegible] юртбоахама производства командираша уж лерттӀа вӀаштӀехьадар.

Дукха масалаш доаладе мыш я производства командираша боахамаш пайда [illegible] болча тайпара леладярах лаьца. Производства ерригa эзеньаш иштa вӀаштӀехьйоах шоай кулгалхой — «Коминтерн» яхача шелковской колхоза председатель Н. А. Юшков. Шеча Эскаря шерагӀча сунженски колхоза председатель Л. Н. Ясницкий, «Шалински» совхоза директор Б. Д. Абаев керте латтача отделеней, фермай, бригадай, участкай керттерча специалисташ, командираши. Цу боахамаша шерра-шера дика толамаш доах финансови боахама гӀулакхашка, лакхача моральни материальни боараме лоаттабу балханара наьха безам, иоашта тӀабиллача балха хьалхара парна бехктохаме хетаргбоаш болла хӀла дег чу йоссаю. Цу боахамашка массала а керттера хӀла тӀаьохийт лаьттах, керттерча фондех пайда дикагӀа эшара, гӀулакх эргадояхаш тоадара, къахьегача эффективность лакхъяра.

Цхьабакъда, къахьегама коллективай кхоачамии торонаши мела оарцагӀйоахаш бола кулгалхойи специалисташи хӀанз я кӀезига бац. Цу моттигашка шенхаштта кхоачамбоцараш ле кадраш хьахаржарен кхеирен даькъе. Производства организаторашн технологашн болча специалистий хам бац, кадрашца кхетама бола бара меттел, цкъаза ца боагӀа човхам лелабу.

Из бахьан долаш республикерча цхьаццадолча боахамашка массала а юкъагӀйоах производственни планови далаеш, шерра-шерра денаш хулийт, доал доапаш йола моттигаш чакхьовлийт, хайра пайда эиац лаьттах, хих, удобренеех, техниках.

Юрта боахама специалисташта доккхий гӀулакхаш тӀаделхад КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленумо тӀаийцача Кхачан программо. Доккхийи чоалханеи декхараш кхоачашдулургдолаш йолча лакха квалифицированни, опытни кадрашца юрт чӀоагӀъяр тахан къаьстта лоархӀаме да.

ГӀулакх миштал аьлча, хӀанз республика колхозашкен совхозашкен лакхерен юкъера специальни образовани йолаш болча специалисташка кхача безаш бола 6 эзар хӀана бац аьнна штатни болх ба. Цхьабакъда, царех кхоалагӀа дакъа балхаш дӀахӀоттаб специальни образовани йоацаш болча болхлоша.

Юртбоахама производства специалиста дипломаш йоацаш болча практикаша дӀалаьцад агрономий, зоотехникий ветеринарни болхлой, экономистий, бухгалтерий бехктохаме балхаш. Цу тайпара нах цхьаццайолча моттигашка совхозни отделенешта, хьайбаш леладеча комплексаштен фермаштен, колхозийн совхозийн лоархӀамеча производственни участкашта керте латташ а дул.

Республикерча дукхача боахамашна кхьметтел керттерча агрономий, керттерча зоотехникий, керттерча бухгалтерий гӀулакхаш а специальни образовани йоацаш болча нахага да. Совхозашка хӀара пхелагӀа вола керттера бухгалтер йоаггӀаш йола образовани йоацаш ва. ХӀанз колхозашкен совхозашкен керттерча специалистий, службай кулгалхой балхаш тӀа ва хила йоаггӀаш йола образовани йоацаш вола 75 болхло. Юкъерча звенох болча специалисташтен кулгалхоштен юкъе дипломированни специалисташ вӀалла боацаш а я вайна колхозашка совхозашка. Юрта боахама специалистаиша геттара хала ӀалашӀь я Ножай-Юртовски района веккагӀйола колхозаш. Сунженски, Веденски районий дукха боахамаш, «Цитеречный», «Горагорский», «Предгорный», Веденски плодопитомнически совхозаш кхыяраш.

Укх тӀеххьарча шин шера колхозийн совхозийн кулгалхой, специалистий штатни балхаш тӀа вахав специальни образовани йоацаш вола 105 болхло, тӀаккха цо хьахьоих, хӀанзарча хана дӀалехараш на хьенна колхозии совхозиин кадраш хьахоржачи, балхаш тӀа дӀанийсъеча. Iомаеча четте шенхаштта кхоачамбоцараш хилар.

Кхы а юхамаччахьа доал из гӀулакх лакхерен юкъерен специальни дешара заведенеш йиха дипломаш а йолаш бола тотал дукха юртбоахама специалисташ хӀанз а шоай доаначa балхаш тӀа лелабеш хилархa.

Дипломаш йолча агоаричкаша балхаш ца леш нагахьа моттиг яц. Агрономи зоотехники, ветеринарни лор а кхайи фермайи инженер-механизатор а наст-наста бӀаргагу гика чу латташ, нафеча буфете, юрта боахамца цу болхлочуй дипломаеи, знанешцеи цхьаккха гӀулакх доацаш йолча городской конторе вагӀаш. ХӀьата колхозашкен совхозашкен укх специалисташ эшаш дукха моттигаш я. Кулгалдеча кадрай ерригa штатни моттигаш бокъонца хьалйизара совхозашта хӀанз 1600 а колхозашта 500 гаргга а лакхерен юкъера специальни образовани йолаш бола юртбоахама производства специалисташ эш.

Колхозашкен совхозашкен специалистий кадрай дефицит дӀаяккхар дукха укх тӀеххьарча шерашка республике дукха бола баьб кулгалду кадраш хьахоржаш, балхаш тӀа дӀанийсъеш, хьалкхееш.

Отделеней, бригадай, фермай, юкъерча звеной кхыча подразделеней кулгалхой а болаш колхозашкен совхозашкен балха болхачи юрта боахама специалисташта стимулированни яра цхьа тӀа а гӀулакхаш чакхдахара хьакъехьа 1977 шера партен правительствен соцам тӀаийцачул тӀехьагӀа республика колхозашкен совхозашкен хьожаваьб 1205 специалист, цу даькъе укх тӀеххьарча цхьан шера (1981 шера 1 апрелера денз 1982 шера 1 апреле кхаччалца) кхо бӀаь гаргга лакха квалифицированни опытни специалист.

Уж-м ба колхозаштен совхозаштен хийцца кхоачам балла нах аьнна хеталу. Цхьабакъда укхаза тела хар цхьаьккха да: дӀабувлен хьабувлен специалисташ сов дукха хул колхозии совхозии производстве доазам болаш дӀаи чӀоагӀдац уж, тӀаккха цу гӀулакха мел баь организаторски болх бов.

Алхха укх цхьан шера колхозерен совхозерен дӀавахав хӀара пхелагӀвола специалист — кхаш леладечарен хьайбаш леладечарен бригадир. Бригадараш вӀалла ца бийцача а дац ер-м вӀаштӀехьа: шера хувцавеннав совхозий 29 директор, 18 процент колхозий председателаш, 40 саг е хӀара кхоалагӀвар хӀана вац аьнна вола отделене (ферма) управляющи. Специалисташ кулгалду кадраши иштта дукха хувцабаларо Ӏотхъам бу колхозийя совхозийн боахама гӀулакхашта.

«Колхозаши совхозаши кулгалдеча кадрашцен специалисташцен дӀахо чӀоагӀъяра, юртбоахама производство дегӀанхулача метте цар лоархӀами бехктохами лакхбари хьакъехьарча» КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленума решене дӀадех хӀара колхозеи совхозеи гӀулакхаш овлагара дена тондела.

Кадраш юрта чӀоагӀъяр дукха соцам тӀа оттадаьб специалистий материальни безам дукхагӀа тӀаргӀоргбола гӀулакх дели, льготаш лулга, вахарен бытеи хьалаш тоадара тӀаденадаь нхы тайпа практически гӀулакхаш чакхдоахийн КПСС ЦК-еи СССР Министрий Советои къоабалъбй юрта боахама гӀулакхаш деча управлене органашнарен организацеи нарен нисъарчал доацаш колхозашкен совхозашкен практически балхаш тӀа бала лаьрхӀача специалистий инициатива. ХӀаьта из почин вай республикерча специалисташта агрономашта юкъе а шерра хьалланарга дог доахаш хургда вай.

И. ГРЕБЕНЩИКОВ.
НГӀАССР статуправлене начальник.

СССР хьаль 60 шу дизара [illegible] шерра дерзача социалистически [illegible] лакха хьокхаяй а [illegible], дика болх баш а Грозненски макаронни фабрике [illegible] Ужахова Ешита. [illegible] кхерйсаш [illegible] из коммунистически къахьегама ударник а, [illegible] Шаргадка [illegible] из коллективе.

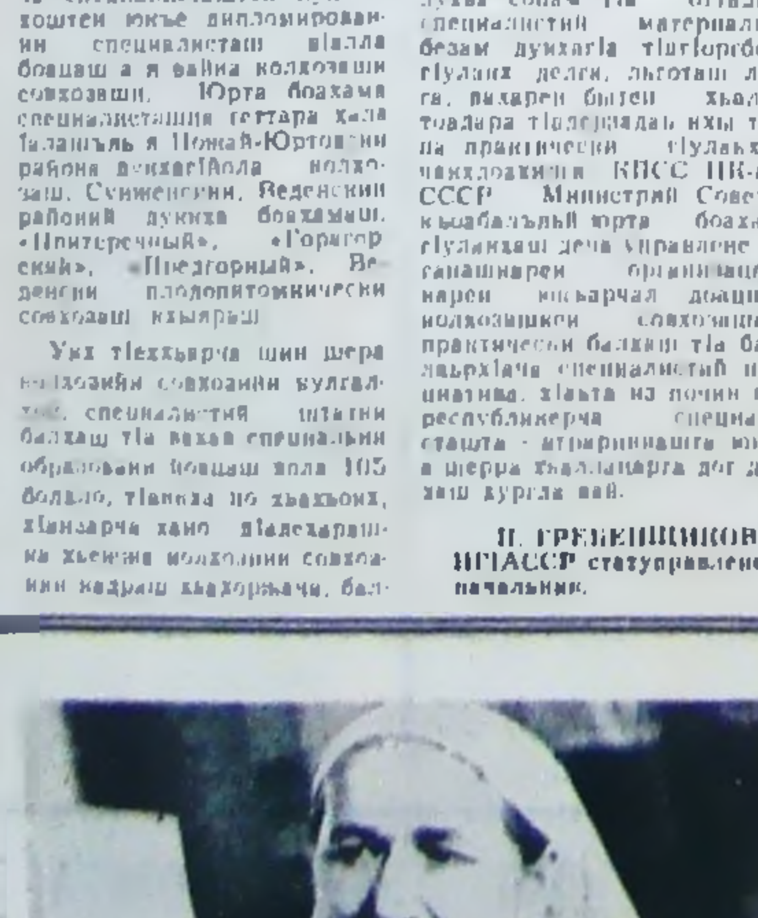

СУРТА ТӀА [illegible] Ужахова Ешита

И. [illegible] сурт.

ТЮМЕНСКИ ОБЛАСТЬ. Цига болх дӀаболабаьча хана денз триллион кубометр газ льинха баьннаб тюменски промысловикаш. Практически лаьрхӀача кхоъ пятилетко мара йӀшаш таькарча вӀалла кираерцаниза ялача районашна нил бола промыслаш хьаяра. Геттара гаьна йоалхаш йоза трубопроводаш лахара. Дунен тӀа цхьаннха а экономически регион яц шитта сиха дегӀаеча дӀаэтта.

Областерча промыслашка СССР хьаль 60 шу дизара сийна шерра социалистически яхь льрхай. Мехка юбилей хьатӀанхаччалца юхе йисача хона «Тюменьгазпром» объединене коллективо доакхаргда итташ миллиардаш кубометр догор.

СУРТА ТӀА: Уренгойска газ йоаллача моттиге кхаьчача къахьегама котало льнхаи дийна хьа.

И. САПОЖКОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

БАРКАЛ ШОАНА, ДИКА НАХ!

ОЧЕРК

Наст-наста вай газеташ тӀа арадувл дукхача хана дена балха тӀехь толамиш доахаш, вай Даьхе товара шоай ния дӀаккхача лакъа юкъелихьача къаьхача болхлошта «Къахьегама ветеран» яха медалаш душ дола Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума указаш. Иштта 1981 шера, 12 марта арадаьннача указагӀа медалаш хьожаьйрашта юкъе яр Назрановски трикотажни фабрике мотальщица йола Булгучева ВахӀидат.

Булгучева ВахӀидата фабрике болх бу дукха ха я. Аттa саг вац укхаза из ца йовзаш.

— Оаха чӀоагӀа хам бу — йоах фабкома председатела Аушева Мадинас — къахьегама ветеранаш шоаш пенсе бахача шӀагӀа Ӏо цо ховшаш била ахирах. Производствана чӀоагӀа гӀулакх хул иох. Масала, царна дика бовз болх, шоай сий санна дезал леладу фабрика сий, новкъостал ду къоначa болхлоита.

Районa юрташкара дукха мехкарий ба фабрике болх беш. Хьалхарча хана царна чӀоагӀа эш юхе массаза гӀо дергдола хьехамча хилар. ТӀаккха къаьна болхлой ца хьожача мала хьожаргва царга? Ала деза боккхий нах юкъе болча бригадашка лостам дикагӀа хулга, кагийча наьха бехктохам лакхлулга.

ВахӀидат массала хиннай шийна улув къахьегача мехкарий йоакхо еш. ХӀана аьлча цун шай вахара никъ аттa хиннабац.

Духхьашха пaь кӀаьнк карьволаш мар а венна йисар из. Сийлахь-боккха Даймехка тӀом чакхбаьна хьалхара шераш дар уж. Цун алано доагадаь адамий вахар хӀанз а дерзанза дар. Хала дар. Амма воха ца йохаш ваха ер. Тахан я тӀехьа из хала ха дагаехача, дог чӀехке бӀаргашка хий отт ВахӀидата. Хала кхевир цо ший воӀ. Тахан майрра ала йиш я, пaьна декхар цо дизза кхоачашдаьд, аьнна.

Мухьмад дукхача наха вовзаш а везаш саг ва. Нанас санна балхаца, нах безарца, цар хьашташ шийна моггача тайпара кхоачашдар ца даьнхад цо шин сий. Из ишттa хилар ВахӀидата дог гӀоздоахаш хӀама да.

Мухьмад Назране «Жигулеш» тоаеча техстанце автослесарь ва. Йоркъ шу дӀадахад из Тольятти ВАЗ-е дийша ваьнна цӀавена. Цу хана дена цхьа бутт бахабиц товдаичо ший плаи 115—120 процент кхоачаш ца еш. Из наьнагара хьайна оамал я.

— Нана балхара чуеча, — яхаш дува Мухьмада, — аз эггара хьалха хоаттар цунга болх миштаб.

— Дика ба, воӀ, тахан план тӀехкоачашайй аз, — жоп лора цо.

Сона-м хаьар из план яхилла фуд. Баьхьи кӀаьдъеннача нанна бӀаралхьеначa хоара из хала хӀама долга. ХӀьата тахан сона хов цун мах. Говзал дика хӀама е, ха кхое еа, тӀаккха план а ор [illegible]

Октябрa хьалхарча дийнахьа [illegible] ха тӀа даьлар вай. Из дагадеха Мухьмада цхьа шерра [illegible] ВахӀидата оамал. [illegible] хьайвовзийтаи. ХӀьа дийцир соиа. 1 октябре массаза санна 7 сахьат даьлача [illegible] ца [illegible] кхоачашийн вай.

— Фу леладу [illegible]? — хаьттир Мухьмада.

— Болхн йода.

— Ай ваьлла я [illegible] хьат тӀехьарийн [illegible] сахьат даьнна, [illegible]

[illegible] ВахӀидат [illegible] дараш хӀама дешар [illegible] хьа хьалха [illegible]

— Тхога фабрике [illegible] — дилла [illegible] (цу тӀа [illegible] 30 минут [illegible] ВахӀидат.

Вехктохам — [illegible] оамалца эггара [illegible]

зар. Из геттара лакха хила бела автослесаралла болх бечуи. Нагахьа санна цо тӀалат доалийте, е иштта мегаргья аьнна, фонт йоагӀача бессе дӀагӀа хьовзи ца еш юте, доккха зулам дела тарлу Мухьмада хоп из. Укх 7 шера цкъа шийвала вийлавац цун сага хьалхашка, ший болх бахьан долаш.

— Сох тийше дӀаюда саг, — йоах Булгучева, — цунна хан ший «Жигулега» со лерттӀа хьежаний, тӀаккха ца хьоне тийша болх хул иох. ХӀьата наха тийша болх а беш доакхха ахча сона эшаш дац. Са болх дика бе безаш ба!

Бакъда йоах, Мухьмада тахан дукха баьржаб «Аламашна хьаергья» яха уйла йола пхьараш. Цар зулам ду наха а цӀачахьалхенна я.

Мухьмад хьаьнала къахьегаш саг ва, цудухьа дукха веза ца наха. сий ду коллективе. Из коммунистически къахьегама ударник ва, массайтта сийлен грамота еннай цунна, ахчан премеш тийннай.

Со Мухьмадаца къамаьл деш, къахаташка хьежаш вагӀаш школера чувера Руслан. Тхо хьежараш грамоташ йолго ше эйча Руслана аьлар:

— Папайчул дукхагӀа нане я уж. Наис ши медаль а я. ТӀаккха къамаьл хоттадейлар тха.

— МалагӀча школе деша вагӀа хьо?

— Номер кхоъ йолча, ялхлагӀча классе.

— Мишта деш Ӏа?

Руслана сиха ваха хьадера дневник. Из хьалистача духхьал 4 а 5 а мара яцар цу тӀа.

— Тахан фу льинхай Ӏа?
— ГӀалгӀай литературах 5 яьккхай. Аз Яндиев Джамалла стихотворени дагахь Ӏомальяр. Iоеша аз?

— Ешал.

Сагот ма де, ва нани
Сагот ма де.
Дага ма валла со
Гаьнна араьха.
Корах араьхежаш
Дог ма лозаде.
Покхха хинна
Къаенача дийнахь...

КӀаьнко стихаш ешаш Мухьмад зувра аз. Уйлане ваха лаьаргӀаш вагӀар из вошага. Ше нанас хала лелавар, цо шо кхеве гӀерташ эзза бали дагабехн хургбар-ия пунна ХӀанз ВахӀидата шийн кхо воӀ ва.

Стихотворени йийша ваьлча Руслане дийцар школах дьаьца. дукха безача хьехархоах — Медов Йоакьанах, Патиев Султанах.

— Воккха хилча мала хила безам ба хьа, Руслан?

— Аушев Руслан санча Советски Союза Турпал. Сона Назране мулее вена бӀаргъаййа из — шийна из горпх доккха а деш курра жоп делар кӀаьнка.

ТӀаккха кора тӀа латтача гадьатага а хьежа сиха арахьлар Руслан.

— Самолете хаиза хаира из тӀехьаннсар кхераш сихвеннаь — аьлар дас.

Дикача наха къасто дог дагӀаш. Дикача сагана дакъеха сахьат а ниньадоа. Цу дукъа Мухьмадарнага се ираспесаш кӀезигдукха сайта не [illegible] со.

Со тавна вaьлча а сона [illegible] лаг Мухьмад Баркал шоана, дика нах йоахар сий дея. беркате хилда шун вахар. Со [illegible]. [illegible] ВахӀидат. Мухьмад санна бола советски нах [illegible]. Со [illegible] Руслан. Даькъенна [illegible] ХӀаьа [illegible] Советски Союза Турпал Аушев Руслан.

[illegible]

М. [illegible].

ГРОЗНЕНЦИЙ ВАХАР ХОЗДАРА

ХӀара шу массаза доал коавгӀа хул вай Нохч-ГӀалгӀайчен столица Грозный ловзаргӀйоацаш хувшеннай укх тӀеххьарча шерашка цун цхьайола моттигаш, улицаш, къаьстта Ленина шерагӀара проспект. Цига хьалдаьд дукхо нӀсазза вӀаш тӀара даь цӀеноаш, культура, быта, унахцӀеноаш кхийола эданеш. Геттара хоза тоидаьд «Родина» яха кинотеатр.

Цу проспекте хӀанз а хьалду нах чубаха цӀеноаш, кхыйола гӀишлош.

Царех цӀаш я тоннель йолча ӀотӀаоттача, «Дошо сей» яхача кафена дукхьалахьалъеш латта универсам яха тикен «Юность» яха кинотеатри. Уж гӀишлош хьалъеш я СМУ-8 йолча цхьоалагӀча участка коллектив.

Участка начальника Корнгов Гирихана йоах, оаха хьалъеш йола «Универсам» санна йоккхен хоаен тика хургьяц республике а Грозне я. Наха паргӀатт, вай хара эггара а дикагӀйола оборудовани чуоттаьь хургья из. Цо йохнаргмел йола продукташ эзархой дӀатӀа а баха, атта хьаиа йиш йолаш хургья. Городе йоккхагӀа опыт йола продавецаш хургба цу тика чу болх беш. Грозне бахача нахага кхоача дика совгӀат хургда оаха хьалъеш йола «Универсам».

Вай Грозне лаьрхӀа кагирхоштен берашта дaь кинотеатр дац хӀаналца. Цу гӀулакха лаьрхӀа да «Юность» яха кинотеатр. ХӀанз оаха хьалдеш дола «Юность» яха кинотеатр мехка эггара кушалехьен паргӀатен долчарех да. Цкъарa 450 саг Ӏохайна хьажа йиш йолаш доккха залл. Города культурни вахаре хулача цу кердача хӀамах доккха совгӀат хургда берашта кагирхоштен.

Уж шакхе а гӀишло укх шера хьалъяь яккха лерхӀаш ба участка болхлой. Уж хьалъетта а яьча, отделочни балхаш деш ба хӀанз гӀишлонаш. Цхьа моттагӀа дола балхаш дац хӀана цар ле делараш. Уж чӀоагӀа хьожаш, эзне че а араьхе а наьха бӀарг тӀаоэаш хоза хургӀолаш хила дела уж. Цу гӀулакхата кхо ца еш дӀаколлий мрамор, кхыйола безача маьха материалаш.

Участка коллективн хаданаш тӀеххоачаштеш хьайоагӀа плани тӀайла социалистически декхараши. Белгалъяьнна дика къахьег Якубова кулгалдеча малярщикий бригадо. Иштта дола дика болл я Кочетхаи Купрановиa керте латта штукатурийн плотникаш бригадаш. Цар хьалъь [illegible] [illegible]

Участкерча болхлоштa [illegible] эггара хьалха латташ хьаьнагӀа Якубова Темара, Абдулмажидова Саьидат, Котиева [illegible], Ибрагимова Марьям, Бирзаева Тамара, Назаренко Валентина. Уж [illegible] [illegible].

Участка болхлоша хьалъю городе эггара хоагӀа хила [illegible]. Цар болх бу Грознера аэропорта хьаьнашагӀча городской больница корпус, академика Миллионщикова цӀерагӀча Грозненски мехкаьтта института корпус [illegible]. Грознерча бахархой вахар хоздара къахьег участка коллектива. Къахьегама совгӀаташ [illegible] гӀерт из вай мехкарча халкъий доттагӀала дезача денна — СССР хьаль 60 шу дизара а.

[illegible].

СССР хьаль 60 шу дизара накъадолхаш

ЯХЬА ТАЛГӀИЙ ЯРЖАШ ЛАТТ

Вай мехка истори дӀаьхий ла дукхача лоархӀамеча событешца. ХӀьата царна юкъе я эггара йоккхагӀарех цаӀ я Советски Социалистически Республикай Союз 1922 шера 30 декабре вӀашагӀйоллар. КхоалгӀъа шера сийлен никъ хьабенаб вай мехко, ма дарра аьлча, саго вахаш йоанкхача юкъа бӀаьш шерашта нийсса никъ баьб дунихача къамех латтача вай пачкхьалкхено. СССР-а хьахиннай советски халкъ яха керда исторически юкъарле, вай хӀанз дих дегӀаечача социализма хьалашка.

Из деррига хьахиннад Советски Союза ерригача республикай, краий, областий къахьегачхоша, хӀара предприяте, боахама, организаце болхлоша, хьалхашна утта Ӏалаьмате йоккхий а чоалхине а халонаш эша а еш. вай мехка индустриализаци, коллективизаци чакхйоаннаш, хьалхарча пятилетий планаш кхоачашъеш. ТӀом чакхбаьнначул тӀехьагӀа халкъа боахам юхаметтиоттабеш, социализма а коммунизма а материально-технически база хьаеш шоаш ца кхобеш къахьеган бахьан долаш. Цу даькъе завод хьальча дийнахьа дена къахьегама мул боаикхаш хьаенай тха коллектив а.

«Советски Социалистически Республикай Союз хьакхелла 60 шу дизарах» болча КПСС ЦК соцам тӀа белгалдаьккхад: «ТӀаьтӀа лакхболба ерригa яхь вӀаштӀехьлакхара боарам, из дегӀаоатӀийла боахама механизм аргаьккха тоадра балхаца айхха бувзам болаш. Керттера теркам тӀаберзабе беза экономикана интенсификаци яра дешашта, общественни производства эффективности балха дикали лакхъяра. Ӏилма-технически прогресс сихъяра, бийдал, материалаш, электроэнерги, доагор, финансови къахьегамен ресурсаш ма могга кӀезигагӀа дӀа а йохийташ хьадер дукхагӀа хилийтара».

Из указапи кхоачашъяра тӀаберзабаь бар карарча шера завода партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша, администраце беш хинна болх. Коллективо доккхий социалистически декхараш тӀаийцар Нохч-ГӀалгӀайчен автономи хьахиннa 60 шу, нохчийн гӀалгӀайн шоай лоӀамагӀа Россеца юкъебаха 200 шу дизара, СССР вӀашагӀъелла 60 шу дизара даха ма доагӀара накъадахар дукхa.

«Шин шера план Нохч-ГӀалгӀай АССР 60 шу дизарга кхоачашъергья!» яха инициатива районе эггара хьалхарча хьаллаьцар тха завода № 6 йолча цехерча В. С. Туранина, Ю. М. Даниленкос, № 4 йолча цехерча Л. Д. Хамзаева, А. А. Федоренко кулгалдеча бригадаша. Къахьегама коллективай хьинар хьадда хьокхамаш дахара тӀалерзадар дукъа «СССР хьаль 60 шу дизара — 60 хьинаре къахьегама вӀира» яхача деналагӀа яхь лоаттаьра положени отталай.

Цу боламе дика камаьхал йолаш къахьег дукхача участкай, цехий коллективаша. Къахьегама овсарле лакхьяр санна чӀоагӀа йоакхо ю цар продукцеа дӀадолар кӀезигдара, материалаш, бийдал кхоара, къахьегама дисциплина чӀоагӀъяра.

Цу даькъе карагӀдаьнараш белгала да № 3 йолча механически цеха (начальник А. К. Голованов, [illegible] секретарь Г. А. [illegible]), экспериментальни участка (начальник А. С. [illegible], партбюро секретарь М. Г. [illegible]), ремонтно-механически цеха [illegible] С. Г. [illegible] партбюро [illegible] тарь Н. В. Будчиков) коллективаш.

[illegible]

ХӀьата коммунист В. С. Туранин керте латта бригада хӀаназе 1963 шера чӀоагӀа къахьега йолаяьннай. Цуна чувоагӀа дукха квалификаци йола нах евраш. Царех хӀаране коммунистически къахьегама ударник яха цӀи долаш. [illegible] кхоачамаш тоадараш [illegible] йоаш, царех [illegible]

пайда эзара чӀоагӀа оаргагӀбоалаш ба цу коллектива членаш. Из бахьан долаш планал тӀеа лакха дикал йола гаражни оборудоване дукха изделеш арахеца карагӀдаьннад царна.

Предприяте шерра яржача социалистически яхьа итогаш йича дукхаза котийнарашта юкъе нийслуш хьайоагӀа укх тӀеххьарча шерашка коммуниста Ю. М. Гечебаева кулгалду комсомольско-кагирхой коллектив. Шоай балха тӀа лакха хьокхамаш даьха ца Ӏеш, барт-цхьоагӀо йолаш, кердачоа чӀоагӀа тӀаккхуаш ба кагирхой. Доккха шефски новкъостал лоаттаду бригада № 41 йолча юкъерча школана. Карарча шера балха тӀа а общественни вахаре а дозкхий хӀамаш карагӀдувларах бригадана еннай «НГӀАССР 60 шу дизара шерагӀйола коллектив» яха сийлен цӀи.

Вай профсоюзий XVII съезде белгалдаьккхадар, социалистически яхьа кулгалделга Ӏодаделза, цун эффективность лакхъянза ярг ца хилар. Из дага а латташ, укх шера март бетта «НГӀАССР хьаль 60 шу дизара сийна социалистически яхь вӀаштӀехьъяккхарах» долча дешах лаьца профсоюза комитета председатела В. Б. Ларинас яьча отчетага ладийгӀар парткоме. Цига белгалдаьнихар, завода беррига хӀана бац аьнна бола къахьегамхой яхьа юкъеэзалга, царех дукхачар кхьчарна дика хьокхам гойташ болх белга. Цунца цхьана парткомо тӀаийнача соцам тӀа дӀадир яхьа итогех хьахиннарах массанахьа дӀадовзийтилга лерттӀа Ӏалаш ца делга. ХӀанз «молнеш», къахьегама листокаш хан-хана[illegible] арахоъ, «Социалистически яхье чотбуларааш» яха стенд кийчъу.

Байнача бетта парткомов профсоюзни комитетов цхьана яьча заседане ладийгӀар № 3 йолча цеха комсомольско-кагирхой коллективе мехка юбилей еча нийчонах лаьца дош. Цу хьаькъехь отчет луш вар бригадир Ю. М. Гечебаев. Бригада баьча балха боагӀаш бола мах бир, цунга кхы а дикагӀа болх байтара дӀахо йодача хана пайда ийцача бакъахьа йолча торонашта теркам тӀаьзар.

Яхь лелаяра идеологически Ӏалашо еча лоархӀаме лерхӀ оаха массово-политически балха ерригача средствах пайда эцара. Укхаза лоархӀаме да политическим экономическим дешарах, лекцион пропагандах, агитаторашен политинформаторашен еча беседах, геттара агитаціях, тӀеча, къахьегама ветеранаша кагирхошца веча вӀашагӀкхетарех, дукхача кхычох нийса пайда эца хар.

Укх тӀеххьарча хана города цхьайола моттигаш тоаль наьчъеча дакъа доадаш, завода ков гонахье гойтара агитацеца наймчаш дакъа болх баьб тха активисташ. Хьалтехад вай халкъай доттагӀал, сийлахь-йоккха Даьхе, къахьегама саг хестаеш йола плакаташ, стендаш, панош.

Нохч-ГӀалгӀайчене хьалхарчарца хьаллаьвай оаха 18 декабре СССР хьаль 60 шу дизара хетаь коммунистически субботник, [illegible] ХӀанз цу гӀулакха [illegible] [illegible]

21 [illegible] заседане [illegible] шоаттаь дийнахьа дерзалча балха боарам.

Цу дийнахьа [illegible] кургва 900 гаргга саг, царех 420 шоай балха моттигаш къахьегаргья, [illegible] цаьшна, хоа-карта, [illegible] лостам беш болх бергба.

Предприяте хьалха латтача № 4 йолча цехерча Л. Д. Хамзаев керте латтача [illegible] № 4 йолча цехерча А. А. Федоренко керте латтача токарий бригадаш из дийнахьа [illegible] [illegible] болх бергба, [illegible] тӀаьйнай.

Цу дийнахьа предприятеa арахеца [illegible] 12 эзар сома [illegible] продукци, цох 2,5 эзар сом пятилетка фонде дӀалургда.

Да тӀехьа гаргагӀа хулаш йоагӀа мехка юбилей, укх бесеха бутт совгӀа йолча хана къахьегама овсарле кхы а лакхъяь болх бе дага а тха завода латта нах.

Л. КОНЧАКОВА.
«Автоспецоборудование» яхача [illegible] завода парткома секретарь.

1982 шера итт бетта а октябрь бетта а хьайбан продукташ дукхагlа яхаран кийчъяран, хьайбаш толаме lамгара дахара тlехьа районашна ледаьча республикански социалистически яхье хьалхара моттиг хьожаьяй Шалински района.

Из толам боаккхача хьинаре къахьийгад «Искра», «Шалинский», «Московский», кхьича совхозийн къахьегамхоша. Дикка тlехховчашъьяйнар укх шера итт бетта начахьалкхенга шура йоккхара планаш.

Фермай бохлошта юкъе къьестта белгалбьынаб «Московский» совхоза доярка Гайсумова Яха, «Автурнинский» совхоза lаьсий леладераш Чекуева Зималу, цун мехкарий Гириева Хьаван Мичигова Малкан. «Джалка» совхоза доярка Хнариева Зулай, кхыбараш. Царех хlора не дикка тlехховчашъьяйн итт бетта план.

СССР кlашагlьелла 60 шу дизар динача совгlаташна леядра кхы а хьинарегlа къахьег хьайбаш лелдераш.

СУРТА ТlА: (аьрдехьара аьттехьа) Гайсумова Яха, Чекуева Зималу, Гириева Хьава, Хнариева Зулай, Мачигова Малкан.

Х. МУКАЕВА
текст и сурт.

СОВГlАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

КЪАХЬЕГАМХОШТА «КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН» ЯХА МЕДАЛЬ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГlалгlаЙ АССР Лаккхехьарча Совета Президиума
У К А З

1974 шера 18 январерча СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Указага хьежжа дукхача шерашка цlена къахьегарахи къахьегаме карагlдьинарий хам беши СССР Лаккхехьарча Совета Президиума цlерагlа «Къахьегама ветеран» яха медаль лойла:

ОКТЯБРЬСКИ РАЙОНЕ:

Городской санэпидстанце гlолла:

Демур Иван Андреевича — лора.

Локомотивни депо гlолла:

Авидов Иван Стефановича — машиниста.
Бурлаков Владимир Андреевича — машиниста.
Банников Александр Петровича — машиниста гlончана.
Должанский Анатолин Михайловича — машиниста.
Игнатенко Владимир Алексеевича — машиниста.
Ивасенко Елена Григорьевнана — машиниста.
Ионов Георгий Владимировича — машиниста.
Калугин Алексей Никифоровича — слесара.
Лучной Николай Петровича — машиниста.
Рокотянская Зинаида Дмитриевнана — нарядчика.
Саркисов Рубен Моисеевича — машиниста.
Сальков Владимир Ивановича — машиниста.
Свиненкова Надежда Яковлевнана — уборщицана.
Ценев Иван Константиновича — машиниста.

Грозненски сигнализаци бувзаци дистанце гlолла:

Баринова Вера Тимофеевнана — йоккхагlнолча телеграфистkана.
Кипа Анна Федоровнана — телефонистkана.
Коземкова Мария Петровнана — аккумуляторщика.
Рыкунов Николай Кузьмича — аккумуляторщика.
Чаплиева Раиса Иосифовнана — йоккхагlнолча телеграфистkана.

Грозный станце гlолла.

Зайцева Ольга Яковлевнана — кассира.
Кочубей Евдокия Ивановнана — уборщицана.
Лазарев Федор Павловича — регулировщика.
Черкес Анастасия Семеновнана — болхлочоа.

Буруя тохара балхий Октябрьски управлене гlолла:

Вовченко Илья Федоровича — электрогазосварщика.
Саранкин Виктор Михайловича — бурильщика.

«Промавтоматика» НПО Грозненски опытни заводе гlолла:

Болдузова Валентина Васильевнана — инженера.
Бушкова Нина Семеновнана — инженера.

«Севкавэлектроремонт» [illegible] производственни объединене Грозненски электромонтажни заводе гlолла:

Ниманю [illegible] Николаевнана — йоккхагlнолча мастера.

Электричеган сетан Грозненски предприяте гlолла:

Алхазов [illegible] — электромонтера.
Панченко Анна [illegible] — контролера.
Снаматгаия Раиса [illegible] — [illegible].

«Чечингазстрой» треста Грозненски [illegible]СМУ гlолла:

Алхуашов Шама Алиевича — [illegible].

Махатамирзоев Лечийна — изолировщика.
Мищенко Виктор Михайловича — газоэлектросварщика.
Тарасв Ахмед - Хадши Дильмаевича — прораба.
Титова Александра Филипповнана — пенсионеркана.
Товсултанов Рахман Товсултановича — изолировщика.
Халипкина Анна Петровнана — изолировщицана.

«Промавтоматика» яхача производственни объединене «Нефтегазпромавтоматика» СПКБ гlолла:

Омельченко Василий Филипповича — сектора заведующена.

Грозненски электромеханически заводе гlолла:

Шумакова Любовь Алексеевнана — гальваника.
Фисюк Леонид Михайловича — обрубщика.

Военизированни охрана Грозненски отряде гlолла:

Сушицкий Максим Владимировича — йоккхагlнолча инструктора.

«Чечингазстрой» тресте гlолла:

Былим Октябрина Павловнана — кадраштa йолча йоккхагlча инспектора.
Дьяченко Изабелла Георгиевнана — йоккхагlнолча инженера.
Егоркина Лидия Федоровнана — йоккхагlнолча инженера.

Автовокзалини пассажирски автостанцейн Грозненски производственни объединене гlолла:

Аванесян Ерванд Персесовича — завхоза.
Касумов Кюри Касумовича — диспетчера.

НГlАССР моттигерча промышленноста министерства химзаводе гlолла:

Агаев Абрам Николаевича — цеха начальника.
Берсанов Жамал Ахьядовича — аппаратчика.
Васильцова Антонина Федоровнана — керттерча бухгалтера заместителя.
Гончарова Анна Васильевнана — пенсионеркана.
Конарева Ольга Савельевнана — [illegible] уттаечоа.
Сулипова [illegible] — болхлочоа.
Юпикевич Евгений Ивановича — контролера.

Бьаьшлоа [illegible] дара РСУ гlолла:

Васильченкова Клавдия Дмитриевнана — болхлочоа.
Ветчинина Варвара Ивановнана — пенсионеркана.
Галаматова [illegible] — болхлочоа.
Дьяченко Иван Ивановича — [illegible].
Иранкина Галина Ивановнана — [illegible].
Киселева [illegible] — пенсионеркана.
Колмыкова [illegible] — [illegible].
Ледовская [illegible] — [illegible].
Лишина [illegible] — пенсионеркана.
Ильченко [illegible] — бухгалтера.

СТАРОПРОМЫСЛОВСКИ РАЙОНЕ:

Буруя тохара балхий Грозненски управлене гlолла:

Афанасьев Николай Андреевича — бурильщика.
Гулаев Владимир Федоровича — йоккхагlнолча инженера.
Иноземцева Мария Николаевнана — пенсионеркана.
Карапетьянц Вартан Месроповича — керттерча энергетика.
Немов Андрей Михайловича — бурильщика гlончана.
Литасов Владимир Ильича — электромонтера.
Удовиченко Петр Игнатьевича — пенсионера.
Хамхоева Губе Тамарена — болхлочоа.

Хаджиева Жеминат Шовхаловнана — такелажницана.

Федяева Раиса Власовнана — оператора.

«Грознефть» яхача объединене производственно-технически гlулакхаш дара Старогрозненски базе гlолла:

Сычева Акендина Николаевнана — мастера.

«Грознефть» яхача объединене технологически транспорта Грозненски управлене гlолла:

Попов Иван Петровича — пенсионера.

«Грознефть» яхача объединене тампонажни конторе гlолла:

Захарова Нина Михайловнана — вулканизаторщика.

«Союзавтоматстром» яхача Ерригсоюзни производственни объединене Грозненски опытно-экспериментальни заводе гlолла:

Мухамедов Абдула Искаковича — слесара.

Нохч - ГlалгlаЙ транспортни управлене № 1737 йолча автоколонне гlолла:

Крылова Екатерина Тимофеевнана — хьахочов.
Никитенко Николай Петровича — автослесара.

«Роскультторг» Грозненски межреспубликански оптови базе гlолла:

Корниенко Анна Гавриловнана — отдела начальника.

№ 3 йолча горбольнице гlолла:

Бабаева Пелагея Петровнана — керттерча бухгалтера.
Гребнева Лидия Сергеевнана — дезинфектора.
Голдина Анна Константиновнана — пенсионеркана.
Долгова Мария Васильевнана — лора.
Дубровина Прасковья Антоновнана — медицински регистратора.
Дьяченко Екатерина Григорьевнана — санитаркана.
Дьяченко Прасковья Дмитриевнана — санитаркана.
Дымсвик Антонина Лукиничнана — пенсионеркана.
Коренфельд Михаил Абрамовича — пенсионера.
Кудряшова [illegible] — йоккхагlнолча медсестрана.
Комарова [illegible] — санитаркана.
Луценко Мария Васильевнана — медсестрана.
Наумова Мария Гавриловнана — пенсионеркана.
Павлова Софья Михайловнана — лора.

Переходова Людмила Васильевнана — медсестрана.
Сенчушкина Наталья Александровнана — медсестрана.
Сердинова Мания Терентьевнана — парикмахера.
Танцуренко Мария Павловнана — бухгалтера.
Шатова Надежда Григорьевнана — санитаркана.
Черненко Зинаида Сечевовнана — прачкана.
Ясникова Неонила Яковлевнана — санитаркана.

«Грознефть» яхача объединене трубно-инструментальни базе гlолла:

Исавченко Анна Сергеевнана — кладовщица.
Куриева Саждан Хазиковнана — болхлочоа.
Нечкина Мария Васильевнана — пенсионеркана.
Самсонова Нина Александровнана — пенсионеркана.

«Грознефть» яхача объединене военизированни охрана вlашагlтехача отряде гlолла:

Алимова Марет Джабраиловнана — контролера.
Ситникова Ираида Юрьевнана — старшинана.

«Вторчермет» Нохч-ГlалгlаЙ республикански предприяте гlолла:

Агафонова Анна Ивановнана — пенсионеркана.
Гехаева Мерадат Сахаевнана — сортировщицана.
Замураева Елена Федоровнана — сортировщицана.
Имагожев Хоасбота Баширa — уполномоченнена.
Гуражева Фани Магометовнана — болхлочоа.
Кочкарев Дмитрий Дмитриевича — газорезчика.
Кочурина Эмилия Семеновнана — болхлочоа.
Пахомов Иван Леонтьевича — слесара.
Смирнова Прасковья Тимофеевнана — машиниста.
Симонянц Акоп Аветиковича — газорезчика.
Сопин Сергей Ивановича — директора заместителя.
Тумгоев Висангирена — газорезчика.
Сайдулаев Шахид Хасановича — газорезчика.

Грозненски автокомбинате гlолла:

Мещерякова Анна Григорьевнана — аккумуляторщика.
Шишкова Евдокия Куприяновнана — диспетчера.

«Грозтрубопроводстрой» УПТК гlолла:

Андиев Ваха Басхановича — гlулакхерча сага.
Мухтаров Махьмада — охранника.
Ренунова Мария Ивановнана — охранника.
Эльдербиева Румина — болхлочоа.

№ 87 йолча юкъерча школе гlолла:

Афанасьева Елена Яковлевнана — хьехархочоа.
Машура Анна Яковлевнана — пенсионеркана.

«Грозгорвала» эксплуатационно-производственни управлене гlолла:

Гулаева Наталья Алексеевнана — слесара.
Журавлев Сергей Семеновича — слесара.
Краснова Анна Моисеевнана — мастера.
Нагрудинова Раиса Игнатьевнана — слесара.
Трясак Ираида Митяевнана — пенсионеркана.
Курбанов Александр Сергеевича — слесара.

Нохч - ГlалгlаЙ АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель **Х. КОКОВ**
Нохч - ГlалгlаЙ АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь **И. ПРАВДИКИН**
г. Грозный
1982 шо, 30 октябрь

Кавказ бахьан долаш баьча

тlема 40 шу дузаш

«СИЙЛАХЬ-БОККХАЧА ДАЙМЕХКА ТlЕМА ЛЕТОПИСЬ»

«Цхьаккха сиг вицвалийтавац, цхьаккха хlама дицдалийтадац» — дуккха шераш хьалхагlа дена ишта девна а йолаш болх беш ба Ищерски юкъерча школера цlе лерйоахараш. «Сийлахь-боккхача Даймехка тlема летопись» яхача ерригсоюзни пионерски экспедице доакъашхой.

Хьайла, цу балханара ший безам ишта буви экспедицена юкъе хьинаре дакъа лоацарех цхьанне, «Поиск» яхача штаба члена, - историгlча классерча Алла Михайличенкос.

— Ца бовзаш турпалаш, ца довзаш нахаш хила йиш яц. Цудухьа тха школо лех Сийлахь - боккхача Даймехка тlем тlа лаьттараш, цига шоай синош дlадениараш. Укх тlеххьарча 10 шера тха школерча 600 совгlча дешархочо дакъа лаьцад лерйоахача балхаца, каьхаташ дlа-хьа а ухийташ бувзамаш тайсад бlаьш нахаца, итташ организацешца.

1418 дийнахьен буси лаьттаб Сийлахь - боккха Даймехка тlом. 1418 дийнахьен буси денале гlулакхаш даьд миллонаш болча советски наха. Пицлургьац тlема хlара дено шийца кхиьа саготаш. Шоай гаргара нах, шовшта дукхабезараш болча юха цlабаьхнабац дуккхабараш. Хlаьта а дагабоагlа уж. Цудухьа Сийлахь - боккхача Даймехка тlема цхьайола овгlош мукъагlа юха хьаоттаяр — из лийгачен дийначен турпалошта хьалхашкара тха декхар да.

10 шу хьалхагlа Ищерски юкъерча школе хьийнллар тlемен къахьегамен сийлен музей. Цу юкъа дуккхача городашка хиннаб лерйоахараш тlем тlа лаьттараш лехача вокх группай болх боазар дукха. Иштта дlа-юха ахаро, кердача доттагlашца вlашагlдеттaлуча хана хьайоамаьча опыто повкъостал дьыд ищерски бераштa музера болх дикагlа вlаштlехьбаккхара.

Из болх хьахьокх дуккхача экспозицешa, стендашa.

Керда гулъяь дуккха реликвеш я музее. Тархеш тlа кизга lоакъашта кlал — тlема къора тешаш. кхийса гильзаш, пхо чакхбаьнна салтечун кийг. «Максима» хк... Тlем тlа лелаяь уж ерригa реликвеш бераша гулъяьй Нохч - ГlалгlаЙчен Къулбаседа - Хlирийчен тlема сийлен моттигашка гlолла лелача хана.

Музея стендаш тlа бlаргаго йиш я бlухоша фронтера цlаахийта письмош, цига даьха урташ. тlем тlа советски наха карагlдийна денале гlулакхаш дувцаш газеташ тlа дaь хинна йоазош. Кавказ лораеш лаьттарий турпалал ювцача документий фотокопеш.

Наурски, Ищерски, Алпатово яхача кхаь станицана юкъе 1942 шера августера денз 1943 шера декабре кхаччалца цlий lоухийташ лаьтта тlом Даймехка тlема историга юкъьебахаб мехкадьтта бахьан долаш баь тlом сана.

Ищерски станицана юхе латаш хиннай 223 стрелкови дивизи. 10-гlа гвардейски шоаза краснознаменни корпус, 488-гlа къаьстта танкови батальон, кхыйола соединенеш. Къаьстта чlоагlа тlом баьб укхала 10-ча стрелкови гвардейски корпусерча гвардейцаша - десантникаша. Цуй бlухой вlаштlехьдьинад фашистий юхесовцабе. Эггара майрагlчен денал долашагlа болчен къонахех хиннав 1942 шера 16 сентябре Ищерски станицаш юхе вийнарг лаьрхlа Умнов Павел Алексеевич.

Тlем тlарча цун повкъосто Кобин Александра «Терская правда» яхача газетига яздахьийтача каьхата тlа из дац:

«Къонахчал, денал, турпалал тайтар сона тlем тlа хиннача повкъостaшна.

Пай Ищерски лаьттан тlа цкъа санна дувцадаз и керлдаьнар Матросова кацагl давнна денале гlулакх. Цкъа укх тайпара моттиг [illegible].

... Гхоша кхьалхашнахьа ха гулаьнйоахар моастагlчун танк. Уранйоахар Щегнин. Цкъа сона хьайlара и [illegible] ... по ... гранат я йолаш тапча [illegible] ... болх [illegible] ... моастагlчун машинаш а са доттагlхой а. [illegible] ... сона ... цунна марагl ... хlама ... совгlа... советски сага».

Моздокнаьи Орджоникидзенен гонахьа тlом латташ бар, хlаьта фашисташа Сталинграде юхе листовкаш чукхийсай хlамах вхь ца хеташ харцдар я дувцаш: «Тахан Грозный яьнхай вай. Тlаьнна хlаяз цигара бомбардировщикаш хьаьха мехаргья шо гlаддигар духьа».

Цул совгlа, гитлеровцаша кхьметтел лаьрхlа газета тlа кепатоха кийчдаь хабар я хиннад 1942 шера 24 августе яьнха лаьрхlа хиниа Грозный лиьхарах.

Шоай керттера низаш Ищерскена, Червленнена, Грознена, Махачкалана, Бакуна тlадерзадьадар фашисташа. Уж стратегически пункташ дlалувцара ший эггара дикагlдолча эскарех цаl — инарал - фельдмаршала Клейста 1-гlа эскар дахийтад Гитлера. 1000 совгlа танк шийца а йолаш.

Фашистий планаш кхоачаш хила хьаьха хиналц. Цу хана денз 40 шу даьннад, хlаьта а тlемаш латтача моттигаша хlаьз а дагаухийт укхаза Кавказ бахьан долаш тlом баьрий, вай советски тlемахой лира, бирса деиош.

1975 шера апреле Ищерски юкъерча школерча «Поиск» яхача штаба членашта Фоминок Артуран Эдуардан фронт лаьттача моттиге гlолла дlа-юха ухаш лелаш советски салтечун тlехкаш а, йиза пулемет а, записка чу а доаллаш медальон а кораьй. Лерйоахараша кхетадаьлац записка тlара йоазув, из дашха повкъостал даьд боккхагlболча повкъосташа. Сийлахь - боккхача Даймехка тlема ветеранаша. Хlаьта малав ца ховча бlухочун цlи мяиштай хайнадац 1978 шера аьхний мара. Из хиннав Павел Александрович Мелкомуков, 1923 шера ваь, Салыкамски райвоенкомато Цlеча Эскара мугlарашка ваьккха бlухо.

Цlеча лерйоахараша Салыкамски военкоматагеи цигарча газетаген письмо дахьийтар. Цхьа ха яьннача гlолла дог тохадолийташ дола письмо дера юха Павел Александровича вешийгарен йикарашкарен. Царна шоай вешех хинар фед хоaи хиннадац, де доаnаш вайнарг лоархlаш хиннаб уж из. Цул тlехьагlа вешийна лерате станице хьалбаьхка хиннаб [illegible].

Лерйоахарий дукха ба тешаме дика доттагlий. Дуккха шераш хьалхагlа сакъердаме хьоашал тоссаделар Куйбышевски 54-ча школа «Десвит» яхача тlема доакъашхой лохача клубаца. Шоай экспонаташ йовлийтар цар, тlема - патриотически тематиках йола материалаш яхкийтар. Цу клуба кулгалдеш ва башха-дика саг, Сийлахь-боккхача Даймехка тlема ветеран Рудольф Яковлевич Еиловиw. Тlема хана сапер хиннав из. Цкъа, цхьан моттигера минаш хьайоахаш волча хана хала чови контузи хиннай цунна, хайра хlама бlарга ца гуш бlарга са а дайна, къора висав, хlаьта а къонахчал долаш вола саг вехавац, ший беррига низ денали ура а оттадь, шийна хьалхагlа боваш ца хинна керда болх каранйцаб цо, — кепайоазон оагlош тlа дувца лаьрхlар тlема шерашка советски хальа карагlдийначача турпалча гlулакхех. Цо йадаьд «Салтечун денала сурт», «Цlаккха а йоагlйоаца майрала лерь»... кинишкаш. Хlаьз керда производени лаьеш ва из.

Ищерски юкъерча школа цlеча лерйоахараша хаддий яь дlа-хьа къахьаш ... Кавказ бахьан долаш баьча тlема цхьаьнха ... Куйбышевe на ветеранийн совета председателя заместителца Павел Алексеевич Умновцеи Степан Прохорович Нарыхтоцие Степан Прохорович — Сийлахь - боккхача Даймехка тlема хьцa центральни а моттигерча а кепайоазон [illegible] дукхача [illegible] ... хlана [illegible] ... ваьда [illegible] ... ...

Цу махцарча доттагlало тlема доакъашхой лохача Ерригсоюзни экспедице къонахча доакъашхоига новкъахтал ту Сийлахь - боккхача Даймехка тlема цlеранна советски хьалха карагlдьинна денала гlулакхаш [illegible] ... хиннад ... хьаьхача ... аьттадара.

Р. ДЖУВА.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

АФГАНСКИ БАСМАЧАШ ОПИУМНИ НАЬКЪИЙ ТАКИЛГАШ ТlА БАЬННАБ

ДРА халкъа эскара регулярни доакъоша тиштаих йоахаи хlамаш йийттача пакистано-афгански доазон тlа латтача бандашцарча дуккха нах боабе lомабеширазlа лаьрхlад башха кхераме доаца а шоашта пайданагlа дола а гlулакх цара даца. «Ди бахьан къопсам доаттабераш» оалаш бараша дlанаъьаи басмачества историе кхы цхьаьккха сий дайна оагlув. Уж йохка болабенаб lоажал шорттига гаргаувлаш йоаза хlамаш — наркотикаш. Гуш долча тайпара, пайдангlа да нах цу наькъаца боабарнаркотикапа лу йоал дикка йоккхагlа я «афгански беженцаита дола гlо» оалача маьрша афганкаш йоабарах оксанал дехьарча покровителаша телача «гонорарал».

Пакистана гаьнарча къулбаседа - малхбузенгахьарча районашка законо бокъо ца лушшехьа опиумни мак кхеяр. къайлагlа болх беш йолча фабрикашна из чакхъяхар. Азерча кхыча мехкашка, хlаьта иштта Европеи Америкеи из дlанхахьар геттара сихденнад хlаьз. Къулба-Малхбоалерча Азера «доло кхосабарг» оалача моттигера «lоажал сихъергаш» къайлагlа хьераш а бицбеш. «Доло кхосабарг» эшаньй «доло жlарго» — Пакистане, Иране, Турце бlенаш дехкача lоажала плантагораш. Цу районе эггара дукхагlа опиум хьаср Пакистан я. Хlана караккавчача даниех, США кхоачача ерригача героинах 70 процент пакистански къулбаседа-малхбузерча доазонца уллача провинце (СЗПП) хьаеш я.

Цунца дувзаденна индийски испайоазоно язду, наркотикаш хьаьрашта духьаларча къовсаме деша ши духьа позици лелаю США яхаш. «Экономик таймса» дагадоххийт Вьетнаме тlом лаьттача хана наркотикий керттера контрабандист Вьетнамера опиум Лаосе дlаяьхьа гlо даь ЦРУ хиниа хилар.

Хlана укх сахьате Пакистанера дlаккхуь шер-шера 1000 тонн опиум. СЗПП ялсамале хиннай lоажал ятъя моахаш тьаершта. Догlа сецачул тlехьагlа жlале кускалаш санна, тlа-тlа дуккхагlа хьехул опиума керда плантацеш, пувах героини морфийк кийчьеш йола фабрикаш. Эшшача хана болаш ба бlаьш бола «коробейникаш» я — галеш баламаш тlа а оттадь lоажал гаргакхуьла мукь кхача беззача дlакхоачабе кийча бола басмачаш.

Наркотикий базар тlа-тlа шерлуш латтаиш хилар чlоагlа новкъа хулаш доагlа азиатски мехкашка. Дукха ха йоацаш «Амрита базар патрика» яхача индийски газето арахьар алха. Деле наркотикаш уваш 30 эзарнегара 70 эзарнега кхоачаш саг лерхlаш волла лорех наркологех цхьанне даниеш. Керттерча даькъе студентаги кагирхойи ба уж. Цу тайпарча хьала раьза хила йиш йолаш яц индийски общественности мехка lаьдалаши. Таможенни а кхыча а кхерамзлен службаша чlоагlбу Инде гlолла дlа-юха кхухьача моххьашта лоаттабу тlахьожлм Цо газето хоам ма барра, алхха 1979—1980 шераш чулоацача юкъа регистраци яьй наркотикаш гучайийнача 39 моттига. 49 кхыча мехкашкара граждании лоаца [illegible] лоацаш. Цу юкъа почтова служба гучабаьккхаб lоажал кхуьа мукь доаьол дехьара Инде хьахача 237 посылка чура.

Андрей ПРОНИН.
АПН соб. корр.
Калькутта.

Ливанера кхохкам кlаьдбаланза ба хlанз а Израильски оккупанташа провокацеш ю. геразш а деттаиш вlашагlлетабу аьттехьарча христианий формированеи бlухойн моттигера баха нахи, хlаьта из бахьан долаш итташ нах боабу, човнаш яь ба. Израильтнаша кхохкем болча районашка чудитац цигара кхерамзле lалашъе гlерта ливански эскари полицин. Малагlа хlама духьал доакх Израила цигара хьал ирдара, цунца цхьана шай бlу цигара арабоаххиагта ма могга дуккхагlа тlехьадаккха а гlертаиш. Цо хlанзле а четь наргвоаташ доккха за даьд юха з граждански тlема цlера из мохк юкъебоала гlерг.

СУРТА ТlА: тхьа-кlийле йоацаш бися Ливане баха нах.

ЮПИ-ТАСС телесурт.

САЛЬВАДОР. Фарабундо Марти цlерагlча къам мукъадаккхара фронта отрядаша наступательни операцеш еча хана моастагlох lоадийнаь махка гlалаттайнарча депутатамнташкара нах бахаш бола 20 пункт. Повстанцаш доакхо ... марионеточни режимо мел деладечох хlама хилан, шоай даьндехьа моттигашка уж кхы а вlашагlатта дlахоттабу.

СУРТА ТlА: ФНО бlухой.

ЮПИ-ТАСС телефото.

Тlехдина болх беш пакъайода СССР хьаль 60 шу дизара Павлюченко Анатолий Павлович верте латтача хьуна болхлой коллектив. Керла дlайийначу таьнхийшта а, къаьлначарна а, дина доал де, йовхо е са. Тlаккха мара дургбан цар лерттIа хьункъам. Из дика хета а деш дика къахьегаш ба Грозненски горлесхоза болхлой Битаева Хаза. Халанова Хумидат, Битаева Роза, Шовхалова Луиза.

СУРТА ТIА (аьрдехьара аьттехьа): Битаева Хаза, Халанова Хумидат, Павлюченко Анатолий Павлович, Битаева Роза, Шовхалова Луиза.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт

Грознерча экранаш тIа

«ШИЙ ДОАЛАХЬАРА ВАХАР»

Ниттa шlи тиллай ший кердача балхах СССР халкъа артиста. Социалистически Къахьегача Турпала режиссера Гайлман Юле Киноискусства 60 шу гаргга ха дlаесна вола. советски кино говзанч вола из вовз тайп тайпарча воахаза. Цул кхоллам дукхача кинематографистанита школа хиниа дlаяттаб.

«Ший доалахьара вахар» яхача картица юха а кIашагIкхетар хулийт вай Гайлмана кIоаргача говзалца, цу фильма керттера, йоккхача завода директора Абрикосова роль ловзаеш волча СССР халкъа артистана Ульянов Михаилаца.

— Са турпал, — яхаш дувц М. Ульянова, — хIилла болаш, ше аьнна деш кхоачаш деш воаца саг вац. Из ва хирцо елаш воаца саг. по дукхача хана алхха ший кхетамца дуст вахар. Из ле йиш я цо гаргарча нахаца, доттагIашца, ший берашца ледадеча гIулакхашка хьежача. ХIаьта, ше цхьаь висача из кхетаде гIерт ший гIайгIа — цхьаь висара бахьан.

А. Гребнева Ю. Райлманана цхьана «Мосфильм» яхача киностуде оттадаьча кердача фильме ролаш ловзаеш ба: Санаева Елена, Губанова Ирина, Догилева Татьяна, кхыбараш.

«ХЬАСТ»

Ниттa шlи болаш да «Мосфильм» яхача киностуде къонача режиссера Сиренко Аркаде «Успытение шлемоносцы» яхача Носов Евгене повестах даьккха картица.

Паттаьга чара саг кургвац Русь волча хана шерра дьрка хиша Касьян яха шlи латински «касьс» яхача дешах хьахииcилга хоиш. Ниттa салаш хиниц Мансдонски Александра бlуховa техкаьнча шлемех шцтара хьадьним да «каска» яха дош а) Шлем гулдаер, вешта аьлча бlухо, салте кхитга да Касьян яхар. Ниттa долие, фу бlухо вайте Успяты яхача юртари Касьян, цу цхьада бохам хургбар дергдолаш я вац.

Бакъда хьагIа кхоач 1941 шерара 22 июнь, Касьян ший мехкахошца цхьана бокъонца вола бlухо хиле дукхалъоте моастагIчоа.

Касьяна роль ловзаец ва тIоррвьнна вола актер Гостюхин Владимир. Цул совгIа, фильме даккъа ловзаш ба актераш: Н. Ланцов, В. Федотова, С. Станюта, кхыбараш.

«ИНСПЕКТОР РАЗИНЯ»

Шеко яц из шlи бола французски кинематографисташа оттаяь комеди нахa езалурехилярах. Къаьстта а белгалдаккха деза, дукха зуламаш даьнна волча, нараволаве хала волча гангстера Моранне роль ловзаеш французски тIоррваьнна актер Депардье Жерар хилар.

Комеде автор ва режиссер вола Зиди Клод, хIаьта Бушо Жанвца цхьана цу картина сценарий а язьбьй но.

Ж. Депардьеда фильмa ролаш ловзаеш ба Лаванан Домиик, Гийомар Жульен, Мотте Ален, Перро Франсуа.

В. КОВАЛЕВА.

ПРЕДПРИЯТЕЙИ УЧРЕЖДЕНЕЙИ КУЛГАЛХОЙ А БАХАЧА НАЬХА А ТЕРКАМГА!

Электрически сетей Грозненски предприятие хlазойт беррига пачхахьалкхен а частни а сектора абоненташка йоагаьча электрически энергех дlа а ниха а расчеташ е ялайтеса 1982 шера 25 декабрь хьатlакхачалехьа доахаш дола дешхараш дlатахха делайтен. 1982 шера 25 декабрал тlехьагIа цхьанена претензи хьалдергьац.

БАХАЧА НАЬХА ТЕРКАМГА!

Укх шера 18 декабре г. Киеве хургья 1982 шерарча СССР ДОСААФ кхаж боагIаш йолча лотерея тираж.

ДОСААФ ЛОТЕРЕЯНА ЮКЪЕ ДАКЪА ДОЛАЦАРАШКА КХОАЧАРГЬЯ:

«Волга» ГАЗ-24, «Москвич»-412-ИЭ, «Жигули» — 2101, «Запорожец»-968 М, яха 610 автомобиль. «Днепр» МТ-10-36, «Урал-3» М-67-36, «ИЖ-Юпитер-3.01» яха кхо чарх воалла 1020 мотоцикл, 17 110 тайп-тайпара туристски снаряженеш, 22030 магнитофонаш, электрофонаш, кхыдола хIамай а ахчай а кхожачаш.

ДОСААФ лотерея чанхьнихарах хьахина ахча дlадохийт дешара зданеш а спортивни сооружениеш а хьалъярга, СССР ДОСААФ дешарен спортивни организацей материально-техническии база шеръярга, оборонно-массови болхи спорта военно-технически тайпаш дlахо шердарга.

Лотерея билеташ дохкаш да ДОСААФ организацешна, «Союзпечать» киоскашка.

Аьттув балда шун!

Чулоацам боккха бола книжка

РЕЦЕНЗИ

В. И. Ленина цIерага айхха дувзадешна да деррига хIандарча ханара истори, лаьттан шара тайп - тайпарча мехкашка дола революционни хувцамаш «ССР Союз хьаяр Владимир Ильича Ленина идеяш, къамаш политика, ленински идеяш вахаре чакхъяхар да Кердача заманна Iилман дарда тIа яьча анализа кIийлен тIа В. И. Ленинна творчески масс оагIорахьара дегIабоалабаьб къамий деша хьаьхехьара К. Марксен Ф. Энгельсен хьехам, — аьнна «ССР Союз хьахинна 60 шу дизарах болча» КПСС ЦК соцам тIа. — Из дош къоастадара магистральни никъ дийрхIаб цо политически Iаьдал хьадаккхара, керда, эксплуатацех мукъа йола общество хьаяра пролетариато лоаттабу классови къовсам. Ленина бокъонца бакъдаь дIаоттадаьд социализм хьалъяра. Дальхе империализма тIаьхувдадеча кулгех лорадеа декхараш къоастадара советски республикашта юкъе эггара айхагIа дола бувзамаш хилакза дарг ца хилар «Ленина политически а организаторски а гене, цо баьча Iалаьмате боккхача балхо бIарча бола цхьа кил беш вlашагIтехад коммунистий дена долча организаце низаш, пролетариата революционни энерги, къамашта юкъерча нийсхонген паргIатонген кхачарга халкъаша тувса са. Цо оттаяь идеяш практически кхоачашйир».

ДIаяхача замагIа лийна гIулакхаш нийса кхетадара дIоагIа да ленински идеяш тIехьале. Ленинизм тахан а я яхаши дегIаухащи. ерригa керда процессаш явленеш, исторе етта керда голаш хьа а хьувкаш.

ССР Союз хьахинна 60 шу дузача шера, беррига советски нах а санна, Iалаьмате чIоагIа ловш ба Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой думен тIа эггара хьалха болхлоин ахархоин дукхха къамаш чудоагIаш йола паччахьалкхе хьалъча В. И. Ленинна документаш довза. Къаьстта совбоал из ваи дувца доккха деррига халкъа цlей хилалехьа кхалхха ваi республике Нохч-ГIалгIайчен автономе 60 шун нохчиин гIалгIайн шоий лоIамагIа Россиа юкъебаха 200 шун дизар додаь хиларца дувзадена.

Цу планага диллача къаьстта теркам тIаьбахнита истаргболаш да дукха за йоацаш Нохч - ГIалгIай книжни издательствa ярахийна «В. И. Ленин Нохч - ГIалгIайчен» яха документийн материални сборник. Цун автораш ба КПСС Нохч - ГIалгIай обкома пропаганди агитацей отдела заведующе заместитель Р. М. Полуховен КПСС обкома партархива заведуюше Т. В. Плешковен, КПСС обкома инструктор В. Б. Сайкова.

ССР Союз хьахинна 60 шу, Нохч - ГIалгIайчен автономе 60 шун из ший лоIаме Россие юкъеяха 200 шун диза дездаьча цу сборника тIа эггара хьалха цlаекха а цазудамна бола дукха гIулакхий В. И. Ленини цун соратенники статьяш къамаьлаш, телеграммаш, кхыдола документаш.

Арралехьа [illegible] дог токадешт. В. И. Ленина, Коммунистически партена чIоагIа [illegible] Нохчийн республике [illegible]

де къамий дош къоастадара, къамий автономеш хьапра, экономически, социальни, культурни хувцамаш дара ль влилин хьагойташ дола къамаьлаш, дагадоагIараш, документаш.

Сборник латт деша хьалхленахи кхаь разделах Книжка чакхдоаллача доладаьд Нохч - ГIалгIайченца. Къулбаседа Кавказаца дувзадешнача В. И. Ленина вахарахи балхахи дола керттера дадаш (В. И. Ленина биографически сборника тIара хьаяздаь да уж). Ниттa а цIерий указатель.

«Нохч - ГIалгIайче В. И. Ленинен цун соратникаш статьяш тIа, къамаьлаш тIа, телеграммаш тIа, кхыча документаш тIа» яхаш йолча сборника хьалхарча раздело чулоац 1921 шера январь беттага кхаччалца йола исторически событеш лоархIаме хиларга диллача эггара чоалханегIа йола юкъ.

Пачхахьа Россе эггара тIехьаьнсача йистоех цаI хиннача Нохч - ГIалгIайче социалистически революци котъаккхара лоаттабаьча къовсаме Iалаьмате йоккхий халонаш ашае йийзар большевикий. Цхьан оагIоракьра, уж латтар чоалханеча вIаши гоалйийнача классови, сословни, къамий вIашдухьаленех, паччахьа а моттигерча хьал долча наьха а зуламеча политиках юхбисача царна юкъе довнаш гIеттадe а тарлуш болча къамашта юкъерча цабезамах. Вокх оагIорахьара, буржуазно - националистически кIийча казакийн «правительствaш», Советски Iаьдала дукхала тIом хьоабаь боккхонца герзах тоабенна контрреволюционни бIу Белгалдаккхача бакъахьа да. вай краерта дукхача халкъий вIоай къамий болхлой класса отрядаш, большевистски организацеш, къаьстта юрташка, хинна ца хилар.

Эттача цу тайпарча Iалаьмате чоалханеча хьалашна В. И. Ленина указанех дIаболабир, цун тешаме ученикашн цо бахкийтараш, Коммунистически партеи Советски пачхахьалкхенаш цIи хеза дентелаш Сергей Миронович Кирови Григорий Константинович Орджоникидзен керттe лаьттача большевикаша арций пролетариат, къахьегаш бола лоаман нах, вазакаш Советий Iаьдал чIоагIдараш контрреволюционни низаша дукхала латтарaш интернационально кхетабара тIабергабаь хьинаре а хьаьъъале а къовсам. Цу хана къестаеш ир къамий пачхахьалкхенаш хьаяра проблемаш а. Цу гIулакха шерра лаьйда вийбяр большевикаша Тирка- нистонарча халкъий съездех.

Терски областа халкъий хьалхарча съезде большевикаша булладеш хинна социалистически блок чIоагIа бархIъллар бахьан долаш лаийнар областа Советски Россеца вIаарбоалаш бувзам хилар дIагойтаи, [illegible]

лаеть. Кхыча къамий бистошний цхьан цунна чуйодар Нохч - ГIалгIайче а. Из хIама деча доккха дакъа лаьцар С. М. Кирова.

Сборника дешарaча чIоагIа теркам тIабохийтаргба книжка хьалхарча раздела чулоагIача кхыдолча документаш та а, цу даькъе К. Е. Ворошиловцен С. М. Буденновцен цхьан нохчий халкъа автономи хьакханкас вена хиннача А. И. Микояна къамаьла (№ 143 йола документ).

Республика къахьегамхоита В. И. Ленин Iалаьмате чIоагIа хьаштдолаш а лелаш а хинна хилара тешал ду В. И. Ленин сийлен горниквала харжарах, из Къаьнача промыслай II-ча группах волча буровой мастералла харжарах, хIаьта ниттa цуна дарба дайта «Горячеводски» яхача курорте паха путевка язарах волча болхлой - мехкдаьттахой решене (№ 152, 153 дола документаш).

«Ленин дет тIа волаш» яхача шоллагIча раздела тIа кепатехай къахьегамхой сийлахь - боккха баьчен хьехамхои вола В. И. Ленин кхалхарца дувзадешна парте ЦК адресагIа кхахийтача болхлой, ахархой, къахьегача интеллигенце, кагирхой митингашкен собранешкен тIаийьча резолюцешта, соцамашта, хоамашта, письмошта. «Грознефтен» «Красный молот» яхача заводен болхлошен гIулакххошен, Кантышеван Долаковaн бахархеша, тород Грознерча нохчий шоллагIча степена школа дешархоша, дукхача кхычар (№№ 5, 10, 11, 14 и кх. дI. докум.) шоай письмош тIа чIоагIа хала а хеташ дувц В. И. Ленин кхалхарах, цун цIи даим дагалоаттахра де дезар лерхI цар коммунистически общество хьалъеча РКП (б) а цун Центральни Комитета а кулгалагIа дерригача халкъаша бартагIа а хьинаре а къахьегар. 1924 шера области хьаяьяр В. И. Ленина цIерагIа йола фонд, догIа доладир массехк памятник, цун цIи елар предприятешта, нохчийн гIалгIайн халкъаша ялешца хеставора из Ленина баралаьца гIулакх дIахо дахьара, дикагIа бараштa юкъе а дикагIа бола становаш тIа болх беш бола болхлой парте бахар.

«Ильичица хинна вIашагIкхетараш» яха кхоалагIа раздел хетаяь я вай мехкахой В. И. Ленинах долча дагадоагIараштa, из бIаргавайнарех долча дувцараштa Ленинах дола шоашта дагадоагIараш дувц КПСС членаша К. Т. Михеева, А. Г. С. Гоигова, М. А. Климова, П. Г. Ноинткова, Х. П. Пашера, Г. З. Иоанникиане, А. М. Лимцева, О. И. Быкова, А. А. Ковалева, З. Кибиревас, А. Сагашова.

Ерригача разделий документаш, цу даьпе «Нохч-ГIалгIайченца дувзадешна дош В. И. Ленина вахарахи балхахи дола керттера дадаш» яха тIехьаррлар а яха кхетам балара чIоагIа [illegible] ме йола Нохч - ГIалгIайчен Ленинаца цунах дIахада ниш йоацаш дола дашка да.

Ленински идеяш [illegible] практически [illegible] а деш КПСС [illegible] СССР [illegible] промышленности, лакха механизированни юрта бахам, [illegible] Iилма, [illegible] социалистически формах [illegible] культура [illegible] Нохч-ГIалгIайчен [illegible]

[illegible]

Ш. АХМАДОВ, исторически Iилмий кандидат.

МОСКВА. Шиа шу совгIа ха яьнай Москве XXII Олимпийски ловзараш чакхдьйнача хана дена. Олимпийски юрт йоассаннай — баьнда дукха хо лакккхаш ца яьсса латташ. КIелагдукха ремонт яьчул тIехьагIа нах чуIеча цIеношка керда нах баха хойнар. Кхоъан ах эзар гаргга болхлойн гIулакхерча наьхен дезалашка кхьачар хоза юбечль хьалхагIа хиннача тайпара «Олимпийски юрт» яха цIи а юхенитача цу микрорайонера квартираш.

Микрорайоне бахача наха хьалоьа деррига хьалаш: хьалъяьй универсам, поликлиника, детсадаш, школаш, концертни залаш, хоза кийчаь ресторанаш, спортивни залаш; бытовой гIулакхаш деча предприятей бIаргча комплекс: кега гIирса, бIаргъаьнта ремонт ю мастерскеш, фотоателье, парикмахерске, химчистка и. кх. дI.

СУРТА ТIА: «Олимпийски юртарча» берий площадке.

Ю. ЛИЗУНОВА сурт. ТАСС фотохроника.

БАЛХАЦА ДАЬККХА СИЙ

Гудермески «Мелиоратрумент» заводе дикагIа болча водителех лоархIаш ва коммунист Баибатыров Махьмуд. Ялх шу да Махьмуда укхаза болх бу. Цу юкъа масе хана хьокхам телаш, балха тIа толамаш доахаш, юкъарча вахаре хьинаре дакъа лоацаш ше коллективага лоархIийташ, везийташ хьавенав из.

Боккхача безамца бу Байбатырова ший болх, Iалаьмате дика доал ду машина. Цудьхьа из еха цIакха нахъяа тIа латта вийлаваь цун. Ше болх беча транспортни участкерча водителашка кхачарал дир коммуниста, доагор, чархий хьамча, автомобилни даьтта кходара уж гIахьехаш. Цу хана шерра ьярхача социалистически яхье хьалхле а лелаеш хьабогIа ва.

ВIалла еха латташ ди ца доаккхаш 200 эзар километр яхай. Махьмуда машина, хIанз цо лаьрхIад из кхы а 50 эзар километр яхийта капитальни ремонт е дIа а ца оттаеш.

Балхаца дикача гIулакхашца ший сий доаккх саго, нахага лоархIийт. ХIаьта коммунист Баибатыров Махьмуда ший сий даьккхара тешал да, дукха ха йоацаш повкъостaшa из партгрупоргалла хоржар.

П. БОРИСОВ, тха штате воаца корр.

КОРРЕСПОНДЕНТСКИ ШКОЛЕ ДЕШАШ БА

Укх деношка республика радиокомитета ЦIагIа ший болх дIаболабир телевидене а радиовещане а Нохч-ГIалгIай пачхахьалкхен комитете вIашагIтехача болхлой а юрташкарча а корреспондентий цхьан шера дешача школо. Цига дешаш хургба пенгалетий редколлеге членаш, газеташка, радио, телевидене яздеш бола нах совхозий болхлой, колхозхой, студенташ, дешархой.

Школа лазувгIаращта хьалхашка КПСС XXVI съезда а цул тIехьагIа хиннача КПСС ЦК Пленумий а соцамаш вахаре кхочушдеча болхлой, юрташкарча корреспонденташта хьалхашка латта декхараш белгалдоа. Хаш къамаьл дир республика телевиденей радиовещанен пачхахьалкхен комитета председатела С. М. Лагутина «Къахьегамхой коммунистически [illegible] даькъе телевиденей радиовещанеi лоархIам» аьнна [illegible] журналиста А. И. [illegible] Радио Цига [illegible] С. А. Дмитриева [illegible] тар радио ЦIагIара техника радиопередачаш дIаяьбар [illegible]

Школа программе [illegible] радиовещане [illegible] практически [illegible] семинараш [illegible]

Болхлоех а юрташкарча нахах а болча корреспонденташта йоалийтаргья хIанзара радио а телевидене а техника.

С. ГАСУЕВ.

Редактор Т. А. ГЕХОЕВ.

САЛОIАЧА ДЕНОШКА

20 ноябрь

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 9.00 Берашен [illegible] «Унахiденк» яха клуб. 10.00. Бераш [illegible] кино [illegible] клуб. 11.00 Кино [illegible] «Спаь белабени мультфильмаш». 13.00 [illegible] 15.00 «Мухьача республи[illegible]» 10.00 Бераш [illegible] «ВIашагIкхетар» яха [illegible]

Химикий культура Дворец. 13.00 Сийлахь-боккхача Октябрах долча киновечер «Октябра мехка гIолла» яха киноутренник. 17.00 Мультфильмаш [illegible]

Пролетарски цIерагIа культура ЦIа 12.00 [illegible]

21 ноябрь

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец 11.00 Бераш [illegible] «Фальтийи приключенешн дунен тIа» яха киноклуб 14.00 «Мухьача ребиуоликай бaрт боахийбоаш ба» яха кинофестиваль. 19.00 Бераш [illegible] «ВIашагIкхетар» яха дискоклуб.

Н. К. Крупская цIерагIа культура Дворец. 12.00 Дешархой самодеятельни театр «Дешархо Емр хоре [illegible]» яха [illegible] 15.00 Бераш [illegible] «Изумрудни» яха фильм [illegible] 16.00 [illegible]

Химикий культура Дворец. 11.00 «Манир» — [illegible] сигналеш цун [illegible] долча берий вахари» [illegible] нах йола беседа 14.00 [illegible] болах йола спортивни [illegible] 10.00 Библиотека. [illegible] литература [illegible] 10.00. «Наьча мехка [illegible]» [illegible] панорама.

ТЕЛЕВИДЕНИ

20 НОЯБРЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Хан».
8.45 — «Катийчар хьалам».
9.15 — «Шолан, зайн полной[illegible]».
9.45 — «Волшебный школа». Фильм-концерт.
10.10 — «Советаши вахаре».
10.40 — «Спортлото» 47-гIа тираж.
10.50 — «Дика теларaш — ду къагIа».
11.20 — Дм. Шостакович. Номер I йола концерт.
11.45 — «Бальчогlай дуне».
12.20 — «Кетало аьлларалш». Фронтенга доттагIий клуб. Сталинграде хиннача тIема 40 шу дизарга.
11.00 — «Эрсий музей». XVII бIаьшера прикладной искусства.
14.10 — «Кердадараш».
14.45 — «Латышски музыка концерте».
15.20 — Фильм — барашта. «Вазимза йола тIаьрасаш».
16.25 — Политически обозреватель Ю. А. Летунова беседа.
16.55 — «Шун наьхатех». Музыкальни программа.
17.40 — «БIаргагушар — хьоа халазар».
18.40 — «Мерза фаьга». Мультипликационни фильм.
19.00 — «ДоттагIал». Телевизионни журнал.
19.30 — «Трын-трава» яха художественни фильм.
21.00 — «Хан».
21.35 — Останкино концертни студера катирхой сайре.
23.55 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.15 — «Знашlеха хала доаш хьо ваха!»
8.25 — Iилмай-популярни фильм.
8.40 — Художественни фильм.
10.30 — «Iуйранара почта» яха музыкальни программа.
11.20 — «Документальни экран».
11.55 — Азербайджански телевидене программа.
14.10 — Iилмай-популярни фильм.
15.00 — «Дунен халкъашта юкъера обозрение».
15.20 — Хальха дукха къонгаш лоаттабьраш. Чарен Сlавув (гIалгIай меттала).
15.35 — «Патриот» (нохчий меттала).
16.15 — «Киноиовьдара клуб».
17.15 — «Знашlеное».
18.05 — М. Ю. Лермонтова цIерагIча театр спектакль.
20.05 — «Вийса [illegible] шун, бераш!»
20.25 — Х. М. Эдилов сурт (нохчий меттала).
21.00 — «Хан».
21.35 — Художественни фильм.

21 НОЯБРЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Хан».
8.45 — Центральни телевиденен [illegible] радион эрсий халкъа [illegible] Академически хора концерт.
9.30 — «Будильник».
10.00 — «Советски Союза гIулакх деш вай».
11.00 — «Знашlеное».
11.45 — «Iуйранара почта» яха [illegible]
12.15 — «Дерригa да [illegible]» Киножурнал.
12.30 — «Юртара сахьат».
13.30 — «Музыкальни киоск».
14.00 — М. Горький. «На дне». СССР Художественни академически театра фильм-спектакль.
16.55 — «Киноиовьдара клуб».
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера программа».
19.15 — Мультипликационни фильм.
19.30 — Художественни фильм.
21.00 — «Хан».
21.35 — Футбольни обзор.
22.05 — [illegible]
23.50 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка а [illegible]».
8.20 — «Сахьт марнай [illegible] Семана» яха документальни фильма премьера.
8.50 — [illegible] Художественни фильм.
10.30 — «Хьайдай дунен тIа».
11.30 — «Кха сийлен [illegible]» яха телевизионни документальни фильма премьера.
12.55 — Фильм бола [illegible]
13.30 — «[illegible]». Телевизионни клуб.
14.30 — [illegible] корреспондентара [illegible]
15.30 — Литературни [illegible] архитектурни [illegible] 1982 шера СССР Пачхахьалкхен премия лауреаташ.

16.30 — «Реальни кхетам». Телевизионни художественни фильм. Фильм 2-гIа «ТIалатар».
17.45 — Хоккея вола СССР чемпионат.
19.15 — «Мича лелаш яз хьо Аму-Дарья?». Телевизионни документальни фильм.
19.30 — «Эрзырон» яхача [illegible]-испански халкъарпа илли Пачхахьалкхен ансамбла выступлене.
20.15 — Спортивни программа.
21.00 — «Хан».
21.35 — «Пахьан а чал цIаьл». Художественни фильм.

РАДИО

20 НОЯБРЬ

6.40 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).
7.15 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.30 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Передачий программа (эрсий меттала).
7.35 — Передачий программа (гIалгIай меттала).
8.35 — «Литература Нохч-ГIалгIайче» (нохчий меттала).
10.15 — «КIаргала» яха радиожурнал (гIалгIай меттала).
10.35 — Реклама.
11.05 — «Къона» яха радиожурнал (эрсий меттала).
11.30 — «Автоло зол» (эрсий меттала).
12.30 — «ХХ-ча бIаьшерен [illegible]» яха [illegible] передача (эрсий меттала).
16.05 — [illegible] (гIалгIай меттала).
16.30 — «Мала — са безам». Концерт (нохчий меттала).

УКВ

15.00 — А. Прокофьев «Са заьсара мохь. Рассия». Музыкальни литературни композиция.
16.45 — Мелодист Ш. Эдиев[illegible]. Музыкальни передача.
19.22 — «Кхаьста тIа вIашагIкхетар». Х. Ахматова дувцар.
19.42 — Тха музыкальни геларе.
20.12 — «А. Демаев. ХIирий яз [illegible]».

21 НОЯБРЬ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.25 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Передачий программа (эрсий меттала).
7.35 — Передачий программа (гIалгIай меттала).
9.25 — «Шолан [illegible]» (эрсий меттала).
11.15 — Классически музыкальни программа (эрсий меттала).
13.15 — «Къахьегамо ду сага сий». Корреспонденци (гIалгIай меттала).
16.00 — «Къона гIалаьъ» (нохчий меттала).
16.40 — «Школьни [illegible]» яха радиовыпуск (эрсий меттала).
18.00 — «ЦIа сийгаш» (гIалгIай меттала).
18.30 — «Нахча [illegible]» яха концерт (гIалгIай меттала).

УКВ

16.00 — К. Симонов. «Цхьан бозаьх хьинаре». [illegible]
16.14 — Ш. Рашидова [illegible]
20.17 — [illegible]
20.31 — «Илли махкаь». Концерт.

Хенахоттам

Тахан [illegible] республика тIехь Грозни [illegible] мерхаш [illegible] дохкахьа тIехьагIа цхьалолча моттигашка доха а доаллаш. Малхбоалехьара секунде 6—8 метр чIоагIа мух а хьокхаш хилан. Фосара температура республике 5 — 10, Грозне 8 — 10 градус дIоахал болаш хилан тарлу.

Кхаьнен [illegible] мерхаш а йолаш. [illegible] а доалаш [illegible] Малхбоалехьара [illegible] 6—7 метр чIоагIа мух а хьокхаш хилан. Фосара температура [illegible] 0 — 5, [illegible] +8, +11 градус болаш хилан тарлу.

Метеостанци

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Мамакаев, ул. 82. Телефонаш: редактора — 2-45-57, редактора заместителя — 3-85-07, [illegible] секретаря — 2-84-55, отделий: [illegible] — 2-24-04, промышленности транспорта — 2-65-01, юрта бахама — 2-24-04, культура — 2-01-73, кехаташ — 9-24-07, корректорий — 2-00-66.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Мамакаева 82. Телефоны: редактора — 2-45-57, заместителя редактора — 3-85-07, ответственного секретаря — 2-84-55, отделов: партийной жизни — 2-24-04, промышленности и транспорта — 2-65-01, сельского хозяйства — 2-24-04, культуры — 2-01-73, писем — 9-24-07, корректоров — 2-00-66.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Мамакаев, 82.

Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Мамакаева, 82.

Заказ № 5130.

Газет арадувл шинарен, ерен, шоатген деношка